

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluís Salvador

**PROGRAMACIÓ DEL
DEPARTAMENT DE DIBUIX I ARTS
PLÀSTIQUES**

CURS 2009/10

**IES. ARXIDUC LLUIS SALVADOR
07007930**

ÍNDEX GENERAL

- I. **ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX.**
- II. **PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA D'ESO.**
  - 1. OBJECTIUS.
  - 2. CONTINGUTS.
  - 3. METODOLOGÍA.
  - 4. CRITERIS D'AVUACIÓ.
  - 5. AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ, PROMOCIÓ I RECUPERACIÓ.
  - 6. MATERIALS DIDACTICS.
  - 7. ACTIVITATS COMPLEMENTARIES I EXTRAESCOLARS.
  - 8. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.
- II.1.- **Primer Cicle.**
  - II.1.1.- PRIMER CURS D'ESO, EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL.
  - II.1.2.- UNITATS DIDÀCTIQUES, MATERIALS NECESSARIS I TEMPORALITZACIÓ.
  - II.1.3.- CRITERIS D'AVUACIÓ PER A PRIMER CURS.
  - II.1.4.- OBJECTIUS TERMINALS DEL PRIMER CICLE.
- II.2.- **Segon Cicle.**
  - II.2.1.- EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL 3r.CURS D'ESO.
    - II.2.1.1.- UNITATS DIDÀCTIQUES, MATERIAL NECESSARI I TEMPORALITZACIÓ.
    - II.2.1.2.- CRITERIS D'AVUACIÓ PER A TERCER CURS.
    - II.2.1.3.- OBJECTIUS TERMINALS DEL SEGON CICLE.
    - II.2.1.4.- CRITERIS MÍNIMS EXIGIBLES PER A TERCER CURS.
  - II.2.2.- EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL 4t CURS D'ESO (OPTATIVA).
    - II.2.2.1.- UNITATS DIDÀCTIQUES, MATERIAL NECESSARI I TEMPORALITZACIÓ.
    - II.2.2.2.- CRITERIS D'AVUACIÓ PER A QUART CURS.
    - II.2.2.3.- OBJECTIUS TERMINALS DEL SEGON CICLE.
    - II.2.2.4.- CRITERIS MÍNIMS EXIGIBLES PER A QUART CURS.
- III. **BATXILLERAT: PROGRAMACIÓ DE L'ASSIGNATURA DE DIBUIX TÈCNIC.**
  - 1.- INTRODUCCIÓ.
  - 2.- OBJECTIUS.
  - 3.- CONTINGUTS.
  - III.1.- **Batxillerat 1: Blocs De Continguts I Unitats Didàctiques. Dibuix Tècnic 1.**
    - 4.- MÍNIMS EXIGIBLES.
  - III.2.- **Batxillerat 2: Blocs De Continguts I Unitats Didàctiques. Dibuix Tècnic 2.**
    - 5.- MÍNIMS EXIGIBLES.
    - 6.- CRITERIS D'AVUACIÓ I RECUPERACIÓ.
    - 7.- METODOLOGÍA DIDÀCTICA.
    - 8.- MATERIALS DIDACTICS I RECURSOS COMPLEMENTARIS.
    - 9.- ACTIVITATS COMPLEMENTARIES I EXTRAESCOLARS.
- IV. **TALLER D'ARTESANIA (OPTATIVA A PRIMER CICLE D'ESO.)**
  - 1.- OBJECTIUS.
  - 2.- CONTINGUTS.
  - 3.- METODOLOGÍA.
  - 4.- CRITERIS D'AVUACIÓ.
  - 5.- AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ.
  - 6.- MATERIALS DIDACTICS.
  - 7.- ACTIVITATS COMPLEMENTARIES I EXTRAESCOLARS.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Arxiduc Lluís Salvador

8.- MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.

I. ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT.

El departament està constituït per tres professors: Tatiana D'Agosto Forteza, professora amb destí definitiu al centre, Mariano Soto Aracil, professor interí a mitja jornada i Mercedes Pérez Perelló, professora amb destí definitiu i cap de departament durant aquest curs escolar.

S'impartirà l'àrea d'Educació Plàstica i Visual als dos cicles d'ESO, l'optativa de Taller d'artesanía a 2n d'ESO, i la matèria de Dibuix Tècnic de 1r i 2n de Batxillerat.

El professor Mariano Soto Aracil impartirà les següents matèries, nivells i cursos: Educació Plàstica i Visual 1r ESO A, Educació Plàstica i Visual 1r ESO B i Educació Plàstica i Visual 1r ESO C.

La professora Tatiana D'Agosto Forteza impartirà les següents matèries, nivells i cursos: Taller d'artesanía a 2n ESO, Educació Plàstica i Visual a 4t ESO A/B/C, Educació Plàstica i Visual a 4t ESO D (grup de diversificació) i Dibuix Tècnic a 2n BATXILLERAT.

La professora Mercedes Pérez Perelló impartirà les següents matèries, nivells i cursos: Educació Plàstica i Visual a 1r ESO D, Educació Plàstica i Visual a 3r ESO A, Educació Plàstica i Visual a 3r ESO B, Educació Plàstica i Visual a 3r ESO C, Educació Plàstica i Visual a 3r ESO D (grup de diversificació) i Dibuix Tècnic a 1r de BATXILLERAT.

S'ha fixat la reunió setmanal de departament els dijous a 6n hora.

II. PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL D'ESO.

1. OBJECTIUS.

1.1. Objectius d'àrea.

Els objectius de l'àrea es proposen partint del decret 73/2008, de 27 de juny, publicat per la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

L'àrea d'Educació Plàstica i Visual és obligatòria a 1r i 3r curs, amb una dedicació setmanal de tres i dues hores, respectivament, i troncal al quart amb una dedicació de tres hores setmanals.

Els objectius generals es seqüencien en funció dels dos cicles que componen l'etapa. En el cas del segon cicle, donat que l'àrea deixa de ser obligatòria al quart curs, la seva consecució s'entendrà al final del tercer.

L'optativa "Taller d'Artesanía" s'imparteix a 2n ESO amb una durada de 2 hores setmanals, tal com estableix el decret esmentat anteriorment.

L'Educació Plàstica i Visual en l'etapa d'ESO tindrà per objecte contribuir a desenvolupar en l'alumne les següents capacitats:

OBJECTIUS GENERALS D'ÀREA

1.- Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació a través de les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, essent sensible a les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.

2.- Apreciar els valors culturals i estètics, identificant, interpretant i valorant els seus continguts, considerant-los com a part integrant de la diversitat cultural i contribuint activament al seu respecte, conservació i millora.

3.- Interpretar les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges, elegint la fórmula personal i expressiva més adequada en funció de les seves necessitats de comunicació i fent una interpretació correcta de la comunicació publicitària davant d'un consum responsable.

4.- Desenvolupar la creativitat i expressar-la amb la subjectivitat pròpia del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, terminologia i procediments del llenguatge visual i plàstic amb la finalitat d'enriquir les seves possibilitats de comunicació.

5.- Aprendre a respectar, interpretar i valorar altres models d'expressió visual i plàstica distints del propi i de les formes dominants a l'entorn, superant estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis i criteris personals que el permetin actuar amb iniciativa.

6.- Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, solidaritat, interès i tolerància, superant inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions degudes a característiques personals o socials.

7.- Valorar la importància del llenguatge visual i plàstic com a medi d'expressió d'emocions, vivències, sentiments i idees, per afavorir la comunicació, la reflexió crítica i el respecte entre les persones, així com per superar inhibicions i contribuir a l'equilibri i benestar personals.

8.- Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals i les tecnologies de la informació i la comunicació, valorant l'esforç de superació que suposa el procés creatiu.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluís Salvador

9.- Planificar i reflexionar, individual o conjuntament, les fases del procés de realització d'una obra u objecte partint d'uns objectius prefixats, analitzant els seus components per adequar-los als objectius que es pretenen aconseguir i revisar, en acabar, cadascuna de les fases.

10.- Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la comunitat autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.

11.- Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la comunitat autònoma de les Illes Balears, com a base de la nostra identitat i idiosincràsia i contribuir activament a la seva defensa, conservació i desenvolupament, acceptant la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluís Salvador

1.2. Seqüència per cicles dels objectius d'àrea:

OBJECTIUS PRIMER CICLE	DESENVOLUPA EL PUNT DELS OBJECTIUS GENERALS
1.- Reconèixer i diferenciar els elements bàsics del codi visual amb la finalitat de desenvolupar les seves capacitats perceptives	1
2.- Adquirir, de manera gradual, una certa autonomia expressiva que li permeti superar estereotips i convencionalismes.	3, 7.
3.- Captar la importància del valor semàntic dels elements bàsics del llenguatge visual i plàstic: el color, la textura, la línia, etc.	1, 4.
4.- Estudiar les gammes cromàtiques i reconèixer el simbolisme cultural del color.	1, 4.
5.- Analitzar, partint de l'experimentació, les qualitats expressives i emotives de la textura.	3, 4, 7.
6.- Relacionar conceptes geomètrics senzills amb les seves aplicacions a objectes simples, a l'ornamentació, a elements urbanístics o a la pròpia Natura.	1, 5.
7.- Accedir a l'estudi de l'espai i de la seva representació percebent la configuració espacial a partir d'agrupacions per contrast o analogia de formes, diferències de dimensió, superposicions i transparències de plans i gradacions de textures.	1, 8.
8.- Iniciar-se en el coneixement de la sintaxi dels llenguatges visuals específics (fotografia, còmic, cinema, televisió, etc.) analitzant els elements comuns a aquests llenguatges i realitzant experiències de muntatge de seqüències i imatges.	4, 8.
9.- Explorar i analitzar la realitat visual i plàstica: els medis de comunicació de masses, els diferents camps del disseny, les arts plàstiques i les noves tecnologies, comprenent les finalitats informativa, recreativa, expressiva, estètica i funcional d'aquests canals de comunicació.	7,10,11
10.- Conèixer i utilitzar el llenguatge específic de l'àrea.	4,11
11.- Realitzar obres en les que s'integrin tècniques tradicionals amb els nous medis tecnològics.	3, 8.
12.- Participar en les experiències individuals i col·lectives propostes mostrant actituds de cooperació, constància en el treball, manteniment de l'ordre i netedat, conservació i cura del material individual o col·lectiu.	6
13.- Mostrar actituds de respecte cap a qualsevol obra dels companys realitzada amb intenció d'expressar-se de manera personal.	5, 6,11

OBJECTIUS SEGON CICLE	DESENVOLUPA EL PUNT DELS OBJECTIUS GENERALS
1.- Comprendre els valors emotius del color i de la llum.	1
2.- Realitzar experiències amb mesclades additives i substractives observant els efectes que les textures produeixen sobre les formes.	3
3.- Captar el concepte d'equilibri asimètric a través de l'anàlisi estructural de distintes obres plàstiques i aplicar-ho a la realització de composicions.	3
4.- Representar imatges a partir de la planta, alçat i vistes laterals.	3
5.- Aprofundir en el coneixement de la sintaxi dels llenguatges visuals específics (fotografia, cinema, ordinador, vídeo, etc.) identificant i valorant els seus valors expressius i narratius.	1, 4.
6.- Reflexionar críticament envers la realitat mitjançant l'estudi dels elements més complexes de l'estructura de les imatges i de les formes, experimentant a través de modificacions o transformacions de l'entorn.	1,10,11
7.- Interpretar els significats d'una imatge a través de l'anàlisi dels contextos expressiu, emotiu, simbòlic i referencial.	2, 7.
8.- Extreure del seu context algun element de la realitat per inserir-lo en un altre analitzant el canvi de significat i desenvolupant modes divergents de pensament.	3,10,11
9.- Analitzar els valors expressius de la seqüència narrativa i de l'expressivitat del color.	1
10.- Realitzar estudis de la imatge en moviment a través dels distints medis: de la televisió, atenint especialment a la publicitat comercial, a les estratègies del discurs i als valors estètics; del <i>videoclip</i> , identificant la tècnica que utilitza, la relativa importància de contingut i forma, color i llum, apreciand els seus valors emotius i narratius i analitzant la importància dels efectes plàstics i simbòlics dels decorats.	5, 8.
11.- Representar imatges a partir de les relacions amb records reals o imaginaris.	3, 7.
12.- Acostar-se al fet artístic, fonamentalment el que està present en el món quotidià de les imatges, formes i fenòmens plàstics de la realitat pròxima, aprofundint en els distints camps del disseny (arquitectònic, gràfic i industrial) i de les arts, fent especial incís en les tendències actuals.	2,10,11
13.- Ampliar el repertori de les tècniques gràfico-plàstiques: l'estergit, la serigrafia, el gravat, l'aquarel·la, etc.	3, 8.
14.- Utilitzar les noves tecnologies (ordinador, vídeo, fotocopiadora, etc.) com a medis d'expressió.	3, 8.
15.- Adquirir el llenguatge específic de l'àrea que li permeti comunicar amb propietat idees i experiències mitjançant el llenguatge verbal.	4
16.- Elaborar projectes que ordenin la seva pròpia activitat en funció de la tècnica seleccionada, verificar el seu desenvolupament i adequar els esforços i respostes als propòsits inicials revisant el propi treball de manera crítica.	9
17.- Participar en experiències individuals i col·lectives d'iniciativa personal o propostes pel professor mostrant actituds de constància en el treball, mantenint l'ordre i neteja, conservació i cura del material individual o col·lectiu, la correcta presentació dels treballs i el respecte per les idees dels companys.	5, 6.

2. CONTINGUTS.

2.1. Selecció i seqüència per cicles i cursos dels continguts d'etapa i incorporació dels continguts transversals.

Al llarg de l'etapa de l'ESO, les capacitats que l'Educació Plàstica i Visual es proposa establir en els alumnes es desenvolupen en la direcció del cultiu analític i exploratiu i una comprensió cada vegada més complexa de les formes i imatges de l'entorn per aconseguir arribar a elaborar criteris personals que permetin un tipus de pensament creatiu.

Dos criteris bàsics ens serviran per establir la seqüència de continguts:

a. Criteri de la lògica interna de l'àrea. Pot estructurar-se al llarg de tres eixos que sintetitzen els aspectes fonamentals que es pretenen ensenyar en aquesta àrea en les dues línies en les quals es fonamenta, la del "saber veure" i la del "saber fer". La seqüència ha d'establir una sèrie ordenada d'idees centrals que proporcionin continuïtat en el tractament al llarg dels dos cicles, de manera que l'alumne/a pugui relacionar continguts i progressar adequadament, reprenent una i altra vegada aquests continguts en el punt en el qual es quedaren en un moment anterior. Les idees-eix, per altra part, no s'han d'entendre de manera aïllada unes de les altres, sinó de manera relacionada, arribant a nivells més alts de complexitat a mesura que avança l'etapa.

Els tres eixos serien els següents:

1/ Sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics. En el llenguatge visual i plàstic, com en qualsevol altre llenguatge, es fa necessària l'ordenació i enllaç dels elements del codi visual per construir la "frase visual". Per això, convé començar per l'estudi i comprensió dels elements que configuren aquests llenguatges per arribar després a la seva articulació en distintes composicions amb una finalitat expressiva o descriptiva, i arribar també a l'anàlisi estructural dels distints missatges visuals transmesos per diferents medis d'expressió i comunicació.

2/ Exploració, anàlisi i apreciació de l'entorn visual i plàstic. Convé partir de l'exploració i anàlisi de determinats aspectes de l'entorn natural i cultural de l'alumne/a, a partir de la qual cosa podrà anar millorant gradualment la seva pròpia percepció de la realitat fins arribar a una anàlisi i apreciació, de caràcter més general, dels valors emotius i funcionals de les imatges i les formes.

3/ Utilització i anàlisi de tècniques i procediments expressius. Es començarà amb l'experimentació manual amb materials que anirà unida a procediments d'anàlisi de les distintes tècniques i materials de l'expressió plàstica i visual.

b. Criteri evolutiu. Aconsella graduar els continguts, adequant-los al nivell de comprensió dels alumnes a cada cicle, establint una distància òptima entre el que són capaços de fer en un determinat moment i els nous continguts i capacitats que se'ls pretén ensenyar.

La combinació d'ambdós criteris, el de la lògica interna de l'àrea i el criteri evolutiu, obliga a identificar quines són les capacitats i coneixements que els alumnes posseeixen en començar l'etapa i tractar de dur a terme el pas d'un quefer experimental i lúdic, com aproximació a la realitat visual i plàstica que s'ha realitzat a l'Educació Primària, a uns coneixements i capacitats basats en la lògica, l'anàlisi i el pensament abstracte, i això a través de la proposta d'hipòtesis de treball que condueixen a resultats creatius.

2.2. Tractament dels continguts transversals a l'àrea d'Expressió Plàstica i Visual.

Els temes transversals s'entenen com un conjunt de continguts que impregnen l'actuació educativa en general, ja que degut al seu fort component actitudinal han de tractar-se des de totes les àrees que formen el currículum. En la formació plàstica i visual, alguns d'ells adquireixen una major rellevància.

Educació moral i cívica (1). Serà la base i el punt de referència en torn al qual giren els temes transversals. En la nostra àrea -en tant que una de les seves finalitats és la socialització de l'alumne/a en el seu medi, assimilant l'entorn visual i plàstic en el que viu amb una actitud reflexiva i crítica- poden considerar-se estretament relacionades amb aquest tema totes aquelles actituds dirigides a la valoració, respecte i conservació del patrimoni cultural i a l'interès per relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup prenent consciència de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels demés.

Educació per a la igualtat d'oportunitats (4). Des d'aquesta àrea s'ha de procurar valorar per igual, atenent als mateixos criteris, les aportacions dels alumnes i les alumnes. Es perseguirà l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació o d'intolerància, no solament en el pla de les idees, sinó i sobretot, en el de les conductes personals i socials, reflectides en la vida diària, als mitjans de comunicació, als centres de treball, als llocs d'oci, etc. És important fomentar en l'alumne/a l'interès per l'anàlisi crítica d'aquells continguts que denotin discriminació sexual en el llenguatge a través de la imatge, així com dels estereotips que de forma inconscient es reflexen en els seus treballs, a fi de dur a terme una progressiva transformació de les actituds.

Educació ambiental (5). És un dels àmbits on l'àrea pot fer un major èmfasi i no es referirà a l'àmbit de la natura en general, sinó que tindrà en compte els àmbits més propers i concrets en que es mou l'alumne/a: la localitat, el barri, la casa, el col·legi, etc. És fonamental inculcar pautes d'actuació i comportament dirigides al respecte al medi ambient, alhora que ampliar i millorar, a través del llenguatge plàstic, les possibilitats de comunicació amb l'entorn; pautes que permetin valorar tant les obres visuals creades en relació amb l'ambient com l'ambient mateix sobre el qual l'home hagi intervingut (l'arquitectura, l'urbanisme, els ornaments, etc.), atenint a criteris d'harmonia, estètics, protecció i conservació del medi, etc.

Educació del consumidor (7). Tindrà en compte el fet històric del consum, però se circumscriurà més a la societat actual, que no solament fabrica productes, sinó també consumidors; fenomen que genera necessitats sense fonament, sense cap discriminació d'edat o de condició, ni diferenciació entre allò que és necessari i allò que és superflu. És fonamental dotar a l'alumne/a de procediments que li permetin analitzar críticament les necessitats de consum creades a través de la publicitat. Aquells continguts relacionats amb l'estudi dels elements integrants d'un missatge i la seva intencionalitat afavoriran una recepció activa i crítica d'aquests missatges i una selecció dels mateixos en funció dels interessos particulars de l'alumne/a.

En relació al consum relacionat amb l'oci, l'àrea ofereix excel·lents oportunitats per orientar a l'alumne/a sobre diferents activitats que contribueixen al desenvolupament de la capacitat creativa i, a la vegada, poden dur a terme en el seu temps lliure, per exemple la pintura, el cinema, el teatre, la fotografia, l'obra gràfica comercial, etc. També serà important atendre a aquells continguts relacionats amb l'aprofitament dels materials i recursos de que es disposa, experimentant amb materials de rebuig, creant els seus propis instruments i compartint amb els companys els materials de que es disposa.

Des d'aquesta àrea es contribuirà al desenvolupament de la resta de temes transversals afavorint la cooperació entre els alumnes, el respecte per les opinions i solucions distintes de la pròpia, i col·laborant al desenvolupament de l'estabilitat emocional i psíquica, de l'autoestima, independència i autonomia de l'alumne/a a través del desenvolupament de les capacitats creatives i expressives.

L'educació per la pau (2) serà considerada com una conseqüència de la justícia; no es tracta d'un pacifisme neutre, ni irat, sinó actiu i responsable, en el qual està implicada la pròpia llibertat, limitada per la llibertat dels altres.

L'educació per a la salut (3) s'orientarà en el sentit de la salut física, biològica, mental i social, sense oblidar les pràctiques que incideixen negativament en la salut.

L'educació sexual (6) ajudarà a descobrir la dimensió afectiva de la relació sexual i a rebutjar conductes sexistes tant en els mitjans de comunicació com en el medi familiar, escolar i social, així com a assumir pautes de conductes integradores i respectuoses de la diversitat per raó de sexe.

L'educació vial (8) s'abordarà des de les normes de circulació i les conseqüències que es deriven del seu incompliment, així com des dels coneixements teòrics que aporta la ciència.

3. METODOLOGIA DIDÀCTICA.

3.1. Criteris generals.

1/ Partir del coneixement i experiències prèvies dels alumnes.

- 1.- Detectar el nivell d'aprenentatge aconseguit per l'alumne en alguns coneixements i capacitats bàsiques abans d'enfrontar-se als nous continguts.
- 2.- Situar l'activitat educativa en funció de les necessitats particulars de cada alumne, reformant, en alguns casos, aquells continguts que han estat apresos incorrectament i modificant o ampliant, en altres, els coneixements d'aplicació d'un contingut.
- 3.- Explorar les idees prèvies que l'alumne té en relació amb la forma de captar la realitat visual i conèixer en quin grau ha superat una apreciació simplista de la realitat, que es concreta en l'estereotipus visual i en la realització d'imatges no interioritzades, i poder, així, introduir plantejaments que afavoreixin i activin el pensament inductiu.
- 4.- Fer periòdicament participi l'alumne de quins són els avenços assolits i també de quines idees no s'han consolidat adequadament.

2/ La motivació de l'alumne/a.

- 1.- Afavorir la socialització i la convivència partint del fet acceptat de la diversitat. L'interès i actitud favorable de l'alumne cap a l'aprenentatge seran fonamentals per a que aquest realitzi la construcció de coneixements. Un factor determinant en la motivació i implicació de l'alumne és la interrelació professor-alumne, no només des del punt de vista pedagògic, sinó també des de l'afectiu i social.
- 2.- Proposar, partint de les peculiaritats individuals, activitats en les quals l'alumne pugui manejar-s'hi i ubicar els continguts apresos en els seus esquemes de coneixement; activitats que siguin clarament accessibles a l'alumne, suscitant el desig de demostrar les seves capacitats, contenint, no obstant, punts la dificultat dels quals sorgeixi durant el procés.
- 3.- Plantejar activitats variades que recollissin els diferents interessos de l'alumne i, al mateix temps, despertin la seva curiositat per conèixer els distints aspectes de l'àmbit de la visualitat o de l'activitat gràfico-plàstica, tenint en compte la incidència del medi per al desenvolupament de les activitats i el seu valor motivacional en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- 4.- Valorar el treball de l'alumne com a únic i original, estimulant-lo a superar les dificultats i a seguir avançant en el procés d'aprenentatge; facilitar-li la reflexió sobre allò realitzat, sobre el que ha après, i l'anàlisi de les dificultats amb que s'ha trobat; i promovent en l'alumne/a una actitud de recerca i d'inconformisme valorant el procés i el treball sobre el resultat.

3/ La interacció dins l'aula.

- 1.- Preveure situacions en les que l'alumne treballi de manera individual amb activitats que es desenvolupin en el marc del treball en grup; per afavorir una adequada relació del professor amb cada alumne i dels alumnes entre sí.
- 2.- Propiciar la confrontació creativa de diferents resultats i l'intercanvi d'experiències amb activitats col·lectives que permetran l'alumne conèixer les realitats diferents dels companys i aprendre a valorar aquestes aportacions de manera positiva.

4/ Equilibri entre la dimensió pràctica i conceptual de l'àrea.

- 1.- Proporcionar a l'alumne experiències que li permetin millorar el coneixement de les pròpies actituds, expectatives i motivacions a fi de contribuir a la seva formació i ajudar-lo a l'elaboració del seu projecte de futur.
- 2.- Ajudar l'alumne a orientar-se en una sèrie d'activitats que es realitzin en l'àmbit de la visualitat, proporcionant-li instruments que li permetin relacionar-se autònoma i críticament amb l'entorn, a través d'experiències que el mateix entorn li proporcionin i d'accions exercides sobre el mateix, és a dir, "el veure" i "el fer", sempre combinant la dimensió pràctica dels continguts amb la vessant conceptual dels mateixos.
- 3.- Propiciar una comprensió dels continguts dels llenguatges visuals i plàstics eminentment pràctica, que permeti la construcció d'aprenentatges funcionals i significatius, dedicant el temps necessari als procediments d'expressió visual i plàstica adequats per a que arribin a assimilar-se els continguts treballs, sense que això suposi plantejar l'àrea com alguna cosa essencialment manual. Les activitats procedimentals, no seran en sí mateixes l'objectiu bàsic de l'assignatura, sinó una de les vies d'accés a la comprensió i gaudiment de la realitat visual i per interioritzar fets i conceptes.

5/ Atenció a les diferències entre els/les alumnes.

- 1.- Atendre a la diferència de capacitats, interessos i necessitats i afavorir l'heterogeneïtat del grup d'alumnes, les seves diferents inclinacions i interessos i també les seves destreses i habilitats en uns continguts i en d'altres.

Els cinc principis generals fins ara relacionats, si s'entenen com a pautes per al professor, hauran de dur-se a terme dins un clima de flexibilitat, afectivitat i respecte mutu. El professor, autor i inductor de situacions d'aprenentatge, serà l'essencial mediador en el procés educatiu, i orientarà la seva tasca cap a la consecució d'adquisicions significatives per part de l'alumne:

Considerarem la nostra activitat com a professors com mediadora i guia per al desenvolupament de l'activitat constructiva de l'alumne.

Partirem del nivell de desenvolupament de l'alumne, la qual cosa significa considerar tant les seves capacitats o grau de desenvolupament operatori, com els seus coneixements previs.

Orientarem la nostra atenció a estimular en l'alumne la capacitat d'aprendre a aprendre i serà més eficaç si es parteix del que l'alumne sap i sap fer.

Promourem l'adquisició d'aprenentatges significatius, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge garantirán que l'alumne se senti motivat trobant sentit a les situacions d'aprenentatge i desenvolupi la seva capacitat de reflexió, comprensió i actuació.

Promourem l'adquisició d'aprenentatges funcionals, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge connectaran amb els coneixements previs de l'alumne i en possibilitaran la construcció autònoma d'esquemes de coneixement" i l'aplicació dels aprenentatges desenvolupats.

Cercarem formes d'adaptació en l'ajuda pedagògica a les diferents necessitats de cada alumne.
Fomentarem el desenvolupament de la capacitat de socialització i d'autonomia de l'alumne.

3.2. Criteris específics.

1/ Unitats didàctiques.

1.- Les unitats didàctiques són conformades integrant elements dels distints blocs temàtics del currículum oficial. Aquests blocs posseeixen una dimensió analítica per al professor i no es transmeten d'aquesta forma a l'alumne, ja que es faria difícil encaminar la construcció d'aprenentatges significatius d'aquesta manera.

2.- Es proposen, en les unitats, activitats dirigides a l'adquisició de continguts procedimentals relacionats amb destreses intel·lectuals, de manera que l'alumne analitzi, interpreti, estableixi relacions i expressi valoracions crítiques sobre la realitat plàstica i visual, i arribi a conformar els seus propis conceptes i principis explicatius.

2/ Criteris per al disseny d'activitats d'ensenyament-aprenentatge.

1.- Proporcionar a l'alumne l'oportunitat d'avançar per si mateix, amb autonomia, de manera que pugui transferir i aplicar els coneixements adquirits a certes situacions de la realitat.

2.- Constituir la resposta als continguts, de manera que puguin ser interpretats i reflexats en nivells distints d'aprofundiment, alhora que, partint d'uns objectius concrets, propiciïn l'atenció a la diversitat considerant les distintes capacitats i interessos dels alumnes.

3.- Tenir com destí fonamental la interacció amb l'entorn immediat de l'alumne, tant en el cas d'aquelles que es desenvolupin dins l'aula, com les que es duguin a terme fora del centre, en llocs relacionats amb l'entorn natural o urbà de l'alumne.

4.- Estimular la creativitat i l'expressivitat de l'alumne i li permetin anar adquirint seguretat en les pròpies possibilitats expressives. La repercussió de l'entorn en el desenvolupament d'aptituds creadores conduirà a plantejar el procés d'ensenyament-aprenentatge des d'una perspectiva motivacional, proporcionant dades i materials sobre els que l'alumne pugui construir un pensament divergent i dins un clima propici de llibertat i espontaneïtat que afavoreixi la iniciativa personal i respecti l'autonomia expressiva.

5.- Estimular, també, la imaginació i la fantasia, així com evocar imatges des del record, a través d'un plantejament lúdic, afavorint el descobriment del món interior, la visualització d'imatges, la fluïdesa i flexibilitat d'idees i l'expressió espontània, i permetre alhora explorar noves experiències. La utilització de models inductors com estratègia creativa proporcionarà suggeriments punts inicials per a que l'alumne introdueixi innovacions en base a una finalitat concreta, ja sigui estètica o funcional i permetran induir-lo a rompre motlles convencionals i a superar respostes estereotipades, alhora que emfasitzaran les possibilitats creatives, des de les expressions més subjectives fins a les més objectives.

6.- Tenir en compte l'aportació del grup: activitats en petit o gran grup que permetin l'alumne el seu enriquiment i al mateix temps la seva adaptació i integració social; i si es proposen no només des de la nostra àrea, sinó també en connexió amb altres, li proporcionaran l'oportunitat d'integrar els coneixements adquirits en relació amb altres disciplines.

7.- Estar en funció de les distintes finalitats que es persegueixin en cada moment:

a) Activitats de coneixements previs que permetin conèixer les idees, opinions, encerts i errors conceptuals, procedimentals o actitudinals de l'alumne sobre els continguts que hauran de desenvolupar-se;

b) Activitats de desenvolupament i consolidació que permetin a l'alumne conèixer i desenvolupar els nous conceptes, procediments o actituds, així com la possibilitat de contrastar les idees noves amb les prèvies i aplicar els nous aprenentatges. En aquest tipus d'activitats es planteja la següent seqüència operativa, ordre que admetrà variants lògiques sempre i quan no afecti a la intenció estructural de la unitat didàctica: 1. En una primera fase, proposar activitats en les que l'alumne/a observi, reflexioni i analitzi, partint de la pròpia intuïció i experiències anteriors; 2. En una segona etapa, establir activitats en un marc conceptual suggerint criteris i opcions interpretatives, d'acord amb uns continguts específics; 3. En tercer lloc, formular activitats que donin lloc a l'experimentació de materials i tècniques per part de l'alumne; i, 4. Finalment, s'arriba a una valoració crítica de les obres produïdes mitjançant activitats en les que els alumnes ofereixin diferents punts de vista i argumentacions, a l'objecte d'enriquir l'experiència mitjançant la posta en comú;

c) Activitats de reforç, per l'alumne que no hagi assolit els coneixements treballats;

d) Activitats d'ampliació que, malgrat no ser imprescindibles en el procés d'ensenyament-aprenentatge però sí aconsellables, permetin continuar construint coneixements a l'alumne que hagi realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament i consolidació proposades.

3/ Relació amb altres àrees.

1.- Per a que el procés d'ensenyament-aprenentatge s'enfoqui d'una forma interdisciplinària és important valorar el desenvolupament de les capacitats que poden ser comunes en les distintes àrees. Dites capacitats parteixen, en gran part, de les dues línies sobre les que es fonamenta l'àrea d'Educació Plàstica i Visual: la de "saber veure" i la de "saber fer", és a dir, l'activitat perceptiva i l'operativa. Ja que són múltiples les possibles relacions entre la nostra i la resta d'àrees, convindrà estimular l'interès de l'alumne mitjançant qüestions la resolució de les quals necessiti la confluència de diverses disciplines.

2.- Per planificar les possibles connexions amb altres àrees, es determinaran els paral·lelismes atenint als "continguts comuns" següents:

a) El llenguatge, atenint als diferents canals de comunicació, les seves finalitats, així com la interacció dels distintes llenguatges verbals i no verbals, i tenint en compte la seva repercussió en cada una de les àrees. Es poden establir relacions amb les àrees de Música, Educació Física, Ciències Socials, Geografia i Història, etc.;

b) Els elements configuradors del missatge visual, ja sigui com conceptes independents, com elements integrats evocadors d'un significat, o bé per la seva implicació històrica, geogràfica i social; per exemple la llum i el color. Es poden establir relacions amb les àrees de Ciències de la Natura, Ciències Socials, Geografia i Història, etc.;

c) Els medis d'expressió i comunicació objectiva, com el dibuix geomètric i els sistemes projectius. Es poden establir relacions amb les àrees de Tecnologia, Matemàtiques, etc.;

d) Les tècniques i instruments, a través de les destreses manuals a desenvolupar en les formes d'expressió comunes o específiques utilitzades en cada disciplina. Es poden establir relacions amb les àrees de Tecnologia, Matemàtiques, etc.

3.- Considerant que cada àrea té unes característiques conceptuals i metodològiques pròpies, la pluralitat de visions es realitzaria de maneres diverses i amb fins i objectius diferents, per la qual cosa, no es poden utilitzar unes regles fixes per al seu desenvolupament.

4. CRITERIS D'AVALUACIÓ.

4.1. Criteris d'avaluació d'etapa.

1. Descriure gràfica o plàsticament objectes i aspectes de l'entorn pròxim, identificant els seus elements constitutius essencials (configuracions estructurals, variacions cromàtiques, orientació espacial i textures) prescindint de la informació supèrflua.

Amb aquest criteri es tracta de comprovar si l'alumne/a és capaç de captar els aspectes de la realitat menys evidents, així com les qualitats que determinen el seu valor físic, funcional o estètic, i de descriure mitjançant recursos plàstics (bidimensionals o tridimensionals) les proporcions i les relacions de forma, color, textura, ritme, presents en la realitat per interpretar-la objectiva o subjectivament. Es tendrà en compte l'interès que presenta el conjunt en els seus aspectes funcionals i expressius, la captació de les textures, la forma, el volum, els matisos cromàtics i la situació espacial.

2. Diferenciar els matisos de color en la natura i en els objectes que ens envolten, atenint a les seves propietats de saturació, valor i to, reproduint distintes matisos mitjançant la utilització de mesclures subtractives.

Aquest criteri pretén conèixer si l'alumne/a comprèn l'ús del cercle cromàtic per realitzar gammes i harmonies, i si reproduceix distintes matisos de color observats en el seu entorn, a partir de la realització de mesclures amb matèries pigmentàries.

3. Diferenciar la varietat de textures visuals i tàctils que es poden produir mitjançant la manipulació de materials i tècniques diversos, seleccionant la textura més adequada en la representació total o parcial d'una forma.

Mitjançant aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne/a compren la importància de la textura en la sensibilització de superfícies i és capaç d'experimentar amb distints materials la varietat de significacions visuals que es poden produir en superfícies amb contorns iguals. També és important tenir en compte la varietat de textures artificials que l'alumne/a és capaç d'elaborar, produir i detectar en un missatge proposat.

4. Relacionar adequadament les dimensions d'objectes i espais de l'ambient amb les del cos humà, tenint en compte les relacions de proporció i l'aplicació d'escalles a qualsevol representació de la realitat.

Aquest criteri tracta d'avaluar si l'alumne/a és capaç d'aplicar, a representacions de la realitat, el concepte de proporció, establint les relacions adequades entre les mesures dels objectes d'ús quotidià i les del cos humà i aplicar les escales d'ampliació i reducció en les seves composicions.

5. Interpretar alguns signes convencionals del codi visual presents a l'entorn o de producció pròpia, relacionant-los amb els objectes i situacions als quals es refereixen i analitzant en aquest context la seva estructura i qualitats materials.

Es tracta de comprovar si l'alumne/a és capaç d'establir les relacions entre un objecte i el signe a través del qual pot identificar-se i reconèixer les distintes situacions en les que es fa necessari utilitzar signes inequívocs (perill, direcció prohibida, etc.). També haurà de conèixer la seva estructura, les seves qualitats materials (textura, color, etc.) si la relació amb l'objecte és icònica o simbòlica (pictogrames, marques, anagrames i logotips).

6. Reconèixer el tipus de suport, el material i instruments adequats a diverses tècniques gràfiques o plàstiques manejant-les amb correcció a les seves produccions.

En aquest criteri s'intenta comprovar si l'alumne/a coneix distints suports bidimensionals (químics, gràfics i plàstics), utilitza distints matèries pigmentàries i gràfiques, així com si coneix les possibilitats expressives que ofereixen els materials de rebuig i motllurables. També és un aspecte important la correcta selecció i utilització dels instruments.

7. Cercar distints significats a un missatge visual present en l'ambient, inserint-lo en un altre context i realitzant variacions de color, ordre, supressió, etc., en algun dels seus elements significatius.

Amb aquest criteri s'avalua el desenvolupament del pensament divergent que propicien l'establiment de noves relacions entre les dades de l'experiència per trobar solucions múltiples, originals i inèdites.

8. Cercar distintes alternatives a l'organització de les formes d'un determinat camp visual i obtenir composicions diverses, tenint en compte els conceptes de dimensió, direcció, llum, proporció i modulats en els seus elements constitutius, visualitzant el resultat mitjançant esquemes, esbossos i maquetes.

Amb aquest criteri s'intenta avaluar si l'alumne/a és capaç de resoldre problemes de composició, tant en l'espai com en el pla, proposant variades alternatives de conjunt i aplicant correctament els conceptes citats.

9. Dissenyar seqüències rítmiques sobre una retícula quadrangular o triangular en el pla, a partir d'un mòdul base senzill, utilitzant conceptes d'ordre (repetició, alternància, canvi de direcció i simetria).

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne/a coneix el concepte de mòdul bidimensional i l'utilitza com a unitat de mida, el combina i l'identifica en produccions naturals o realitzades per l'ésser humà (ornamentació, disseny, arquitectura, etc.). S'avalua també si compren que la seva disposició crea imatges rítmiques utilitzant distintes seqüències d'una mateixa figura, així com la correcció en el traçat i la complexitat i major nombre tant de mòduls com de seqüències en la realització de composicions modulars planes.

10. Dissenyar mòduls derivats d'una xarxa normalitzada isomètrica, a partir d'un mòdul espacial bàsic, incorporant al clarobscur per definir la direcció d'un focus de llum.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumne/a coneix l'ús de la perspectiva axonomètrica per representar a l'espai distintes figures i si és capaç d'utilitzar aquest sistema de representació incorporant la llum com element per definir volums.

11. Analitzar una imatge tenint en compte alguns elements bàsics constitutius de la sintaxi visual i establir les relacions entre imatge i contingut.

Amb aquest criteri es pretén avaluar si l'alumne/a coneix i relaciona els elements que intervenen en la fase de lectura d'un missatge visual, l'anàlisi formal (dimensió, direcció, estructura, harmonia cromàtica, simetria, moviment, equilibri i ritme) i l'anàlisi del contingut d'aquest missatge.

12. Seleccionar entre els distints llenguatges gràfics, plàstics i visuals el més adequat a les necessitats d'expressió, integrant si cal dos o més llenguatges en les produccions.

Aquest criteri intenta comprovar que l'alumne coneix els trets particulars dels llenguatges d'ús més freqüents (còmic, fotografia, cinema, televisió, publicitat, etc.), les seves característiques comunes i la seva dimensió social, i que ha adquirit la capacitat de selecció per expressar les seves idees o les d'altres.

13. Representar amb formes geomètriques simples (plans verticals, horitzontals i oblics) la sensació d'espai en un pla, utilitzant com recurs gràfic la perspectiva cònica.

Amb aquest criteri s'avalua si l'alumne/a és capaç de representar la realitat tal com la veu sobre un suport bidimensional mitjançant representacions que no requereixen operacions complicades en el seu traçat. S'avalua la correcció en el traçat geomètric dels elements utilitzats, la seva adequada relació entre distància i dimensió, la seva disposició a l'espai i la utilització de superposicions o transparències per accentuar la sensació d'espai.

14. Analitzar ambients (naturals i artificials), objectes i imatges presents en la vida quotidiana, valorant les seves qualitats estètiques i la seva adequació a l'entorn.

Amb aquest criteri es tracta de comprovar si l'alumne/a és capaç de distingir en un objecte simple ben dissenyat els seus valors funcionals units als estètics (proporció entre les seves parts, color, textura, forma, etc.), i si és capaç d'apreciar la dimensió estètica que tenen la natura i les obres d'art, però no com una finalitat per imitar, sinó, més bé, com una referència per a l'anàlisi dels elements visuals i plàstics.

5. AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ, PROMOCIÓ I RECUPERACIÓ

5.1. Procediments d'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes.

1.- Seguiment de les activitats i treballs realitzats per l'alumne majoritàriament a classe, i en alguns casos a casa, controlant la consecució dels objectius proposats per a cada una d'elles. Aquest seguiment ens proporcionarà un recurs per valorar la capacitat de l'alumne d'organització de la informació, la capacitat de resolució de problemes, la creativitat i imaginació, així com el domini de les tècniques d'expressió plàstica i visual. No es descarta, tanmateix, la possibilitat d'adaptar aquests criteris a alguns casos particulars d'alumnes que per les seves característiques individuals necessitin un seguiment diferenciat.

2.- L'observació sistemàtica del treball diari de l'alumne, analitzant per una part els hàbits de treball, valorant l'esforç de superació i la participació en els treballs d'equip i controlant la realització dels procediments, i per una altra part les seves intervencions i la qualitat de les mateixes, valorant la utilització correcta de la terminologia pròpia de l'àrea i la capacitat de comprensió, anàlisi i crítica, així com el respecte pel treball propi i dels altres.

3.- Proves objectives (treballs i/o exàmens) que ens permetran avaluar continguts de tipus conceptual i procedimental de manera globalitzadora.

4.- L'expressió de les seves opinions sobre situacions conflictives, i les seves actituds i comportaments habituals serviran per avaluar l'adquisició dels valors implicats en els temes transversals i de vegades seran valorats conjuntament en les proves objectives a través dels temes triats a les composicions lliures quan calgui.

5.2. Criteris de qualificació.

1.- Lògica en el procés d'aprenentatge i treball.

S'avaluarà la capacitat que tingui l'alumne d'establir un procés recolzat en la lògica, tant per a l'anàlisi com per a la síntesi dels llenguatges visuals i plàstics.

Es valorarà el coneixement abstracte i la seva aplicació com a recolzament en la realització d'activitats concretes.

2.- Creativitat desenvolupada en les seves produccions.

S'avaluarà la capacitat de resoldre els problemes plantejats de manera diferent i amb concepció pròpia, superant estereotips i convencionalismes.

Es valorarà la inquietud en la recerca de solucions alternatives i amb la utilització de codis, terminologia i procediments dels llenguatges visuals.

3.- Correcció en l'expressió plàstica de les seves produccions.

S'avaluarà la netedat, la cura del material, el gust per l'ordre en la representació i en el maneig de materials i tècniques.

4.- Capacitat de treball.

S'avaluarà l'esforç i la dedicació posada en la realització de les activitats.

Es valorarà l'actitud d'interès i la varietat de produccions presentades

5.- Treball en equip.

S'avaluarà la capacitat d'adaptació a un grup de treball, evitant personalismes i responsabilitzant-se de les tasques pròpies.

6.- Actitud general.

S'avaluarà la capacitat de relació amb la resta d'individus del grup i la seva actitud respecte a la matèria pròpia de l'àrea. Es valorarà la correcció en les formes i respecte cap a les diferències.

Hi ha unes normes que l'alumne haurà de tenir present :

Al final de cada avaluació l'alumne haurà lliurat tots els treballs per poder fer mitjana. Cada treball té un termini de lliurament que s'ha de respectar escrupolosament, s'hi falta qualche treball no es farà mitjana i l'alumne quedarà suspès provisionalment. No es podrà lliurar un treball endarrerit a final de cada avaluació. En cas de més treballs endarrerits o de que la mitjana no sigui de 5 l'alumne estarà suspès i podrà recuperar l'avaluació lliurant els treballs que l'hi falten i/o repetint els treballs suspesos.

5.3. Criteris de promoció.

1.- Promocionarà aquell alumne que el final d'etapa, en el cas del 1r cicle, i de curs, en el cas de 3r i 4t, tingui tots els objectius assolits i totes les avaluacions aprovades.

2.- No promocionarà l'alumne/a que abandoni l'estudi de la matèria, i no respecti les normes de convivència del centre.

3.- Els criteris seran els mateixos a l'assignatura optativa Taller d'Artesania, que es pot cursar a primer o a segon d'ESO, a diferència de l'assignatura d'Educació Plàstica i Visual i per tractar-se d'una disciplina molt procesual, es consideraran proves objectives els treballs, projectes i objectes elaborats principalment a classe.

5.4. Criteris de recuperació al llarg del curs.

1.- L'avaluació contínua i individualitzada de l'alumne permetrà un seguiment progressiu de la seva evolució, procurant detectar-ne les deficiències en el moment en que es produeixen, per tal de poder posar-hi remei immediatament.

2.- L'alumne que no superi alguna de les avaluacions haurà de realitzar activitats de recuperació i/o reforç, tornant a presentar de nou els treballs suspesos o bé aquells que no havia presentat o fent les activitats que es proposaran oportunament.

3.- Els alumnes que no obtinguin una nota d'aprovat al mes de juny, podran presentar-se a les proves extraordinàries de setembre.

4.- El Pla de recuperació de pendents esta pensat per fer un seguiment especial als alumnes que no van aconseguir assimilar els mínims durant el curs anterior, de vegades aquests alumnes no hi cursen aquella assignatura. Les professores Tatiana D'Agosto i Mercedes Pérez són les encarregades de fer un seguiment adequat als alumnes de pendents de cursos anteriors i resoldran els dubtes concrets, l'horari d'atenció als alumnes serà dimars a tercera hora (M. Pérez), dimars cinquena hora (T. D'Agosto), dijous quarta hora (T. D'Agosto), divendres tercera hora (T. D'Agosto).

S'ha mirat de fer coincidir amb tutories o estudis assistits per aquells alumnes que no fan cap assignatura amb el departament, quan no s'ha complert aquesta premisa s'han fet coincidir amb les hores precedents o posteriors a espais per mor de guanyar uns minuts i no interrompre tant altres matèries que es veuen afectades.

El departament aconsella fer de nou els exercicis del "Quadern d'activitats" de McGraw Hill del nivell que correspongui i que va ser obligatori durant el curs no superat.

Els alumnes tindran dret a fer una prova, amb data encara per determinar, es considera que si trauen un 5 o més l'alumne ha aprovat els continguts mínims exigibles.

El mateix dia de l'examen es lliuraran, dins de carpeta bé identificada, els exercicis realitzats al llarg del curs actual i es valoraran els treballs pels professors del departament amb una nota màxima del 20% de la nota final i sempre que la prova objectiva hagi estat aprovada.

5.5. Criteris de recuperació dels alumnes de 4t curs amb la matèria pendent de 3r.

Al 4t curs l'àrea d'Educació Plàstica i Visual passa a ser troncal. D'aquest fet se'n desprèn que l'alumne haurà de superar els objectius de l'àrea per a l'etapa en finalitzar el 3r curs. En el cas de no ser així es poden presentar dues situacions:

1.- L'alumne que dugui la matèria pendent de 3r i cursi l'àrea optativa a 4t curs. En aquest cas, i considerant els criteris de recuperació abans esmentats, el seguiment continu i individualitzat de l'alumne, juntament amb la proposta d'activitats de recuperació i/o reforç, li permetran recuperar la matèria no superada.

2.- L'alumne/a que dugui la matèria pendent de 3r i no cursi l'àrea optativa a 4t curs. En aquest cas, el departament proposarà, a començament de curs, activitats de recuperació de continguts, el seguiment de les quals durà les professores Tatiana D'Agosto i Mercedes Pérez, els alumnes podran presentar els treballs del "Quadern d'activitats" a l'examen de recuperació de l'assignatura.

L'examen es fixarà al calendari escolar.

La nota obtinguda serà la de la prova objectiva.

6. MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS.

En l'apartat de continguts, acompanyant la relació d'unitats didàctiques es detallen: els llibres de text, els materials necessaris per a ús dels alumnes i que possibilitaran la realització de les activitats que s'hi proposin. Part d'aquest material, l'haurà d'adquirir l'alumne, ja sigui individualment o, en alguns casos, en grup.

El departament disposa de materials curriculars d'altres editorials que poden servir de complement als professors per al disseny i proposta de les diferents activitats.

Igualment, compta amb els diferents materials curriculars que el Ministeri d'Educació i Ciència va publicant, i dels quals en destacaríem:

El departament i la biblioteca compten amb fons bibliogràfics de nivells superiors que poden ser consultats *in situ*.

El centre educatiu compta amb mitjans audiovisuals i informàtics.

7. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Malgrat no estiguin programades amb data concreta, es preveu:

1.- Realitzar algunes activitats fora del centre: sortides per conèixer l'entorn urbà dels alumnes (per dibuixar-lo, fotografiar-lo, etc.).

2.- Realitzar algunes visites a museus, centres d'exposicions i altres llocs d'interès en funció de les activitats a treballar:

2.1. Amb preferència es proposa visitar alguna de les exposicions programades per la Fundació La Caixa, la Fundació Joan March, Sa Nostra, Es Baluard i/o el Casal Solleric.

2.2. Amb els alumnes de Taller d'Artesania visitar el museu de fang de Marratxí.

2. Altres sortides a programar en funció de l'oferta de les institucions.

3.- Possibilitat de muntar un Betlem amb els alumnes de Taller d'Artesania a final del primer trimestre. Una altra opció seria preparar qualque tipus de decoració nadalenca.

4.- Organitzar el concurs "Agenda 2010/11" per alumnes d'ESO. Aquest curs hem pensat continuar treballant el Patrimoni Cultural de les Illes Balears, bloc de continguts i objectiu a cobrir des de l'àrea d'Educació Plàstica i Visual a tots els cursos de la ESO. Es preveu una coordinació al respecte amb el departament de ciències socials.

5.- Continuar la tasca de col·laboració amb el projecte Medi Ambiental: buidar els papers per reciclar al contenidor del carrer, controlar l'il·luminació de les aules per tal de reduir al mínim el consum i controlar les finestres per tal de no augmentar el consum de la calefacció sense necessitat.

Treballar amb els alumnes la reutilització de residus plàstics en projectes creatius, sobre tot a quart d'ESO.

A tercer d'Educació Plàstica durem a terme un projecte de creació de logotips i senyals que indiquin on són els contenidors per als diferents tipus de deixalles com envases, paper, fem orgànic, etc.

6.- Amb els alumnes de Taller d'Artesania de segon d'ESO visitar el Museu del Fang de Marratxí, així com també la Fira del fang que s'organitza en aquest municipi pel mes de març.

7.- Muntar l'Exposició final de curs amb els treballs dels alumnes que han cursat matèries del Departament d'Arts Plàstiques.

8.- Animar als alumnes a participar al concurs d'Arts Plàstiques de l'IES Llompart.

8. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.

Els professors del departament podran proposar actuacions que permetin donar resposta a les diverses situacions que presentin els alumnes als que afecta aquest epígraf, així mateix, s'atendrà als resultats i als processos d'aprenentatge de tots els alumnes per detectar possibles problemes no diagnosticats, com a conseqüència se durà a terme una reflexió sobre els continguts, les estratègies didàctiques i l'avaluació:

1/ Continguts.

Convindria distingir aquells continguts que es siguin bàsics per a aprenentatges posteriors i que contribueixin al desenvolupament de capacitats bàsiques, o que posseeixin una gran funcionalitat, d'aquells que es considerin complementaris, alhora que es reflexionarà sobre el grau de dificultat d'uns i altres, per tal d'establir prioritats i poder fixar uns mínims.

2/ Estratègies didàctiques.

Es preveuran i fomentaran:

2.1 Activitats d'aprenentatge variades, que permetin distintes vies d'aprenentatge o distints graus de dificultat.

2.2 Materials didàctics diversos, més o menys complexos o centrats en aspectes pràctics lligats als continguts, etc.

2.3 Distintes formes d'agrupament dels alumnes, combinant el treball individual amb el treball en grup i amb agrupaments flexibles.

3/ Avaluació.

Aplicant el que ja s'ha explicat en l'apartat cinquè, sobre l'avaluació, i des del punt de vista de l'atenció a la diversitat, caldrà únicament esmentar respecte als criteris d'avaluació que hauran de concretar-se en activitats o proves de distint grau de dificultat.

TOT I AIXÍ, ELS ALUMNES QUE NO COMPLEIXIN UN BON HABIT DE TREBALL NO PODRAN APROVAR AQUESTA ASSIGNATURA

En principi es preveu que hauran de realitzar-se diverses adaptacions curriculars (en alguns casos individualitzades), donades les característiques de l'alumnat del centre:

1r CICLE

- Alumnes d'integració.
- Alumnes de compensatòria.

2n CICLE

- Alumnes d'integració.
- Alumnes de compensatòria
- Alumnes de diversificació.

Els professors del departament hauran també de tractar els casos d'alumnes que presenten un nivell més alt de coneixements de l'assignatura, encara que no és força corrent de vegades hem trobat alumnes que semblaven desmotivats davant d'activitats que ja tenien massa superades.

Els alumnes que presentin aquest perfil se'ls donarà una activitat relacionada amb els continguts que s'en desenvolupen a l'aula (sempre que sigui possible) però de nivell més alt, o una activitat extra a l'acabar prest l'exercici comú.

II.1. PRIMER CICLE.

II.1.1.-1r Curs d'ESO educació plàstica i visual

Bloc 1: LLENGUATGE VISUAL

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Finalitats de la comunicació visual: informativa, recreativa, expressiva i estètica. - Identificació dels diferents llenguatges visuals: canals de comunicació de masses (premsa, televisió, disseny gràfic, arts plàstiques i noves tecnologies). - La percepció visual. - Relació forma-entorn. - Relacions entre formes. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2 - 1, 2, 3, 4, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeixement dels elements bàsics del codi visual de signes. La imatge representativa i la imatge simbòlica. - Utilització de forma comprensiva del valor semàntic dels elements bàsics del codi visual. - Anàlisi dels elements comuns als llenguatges visuals específics. - Estudi i interpretació de representacions plàstiques presents al seu entorn natural pròxim. - Elaboració de formes visuals i plàstiques a partir dels seus propis medis. - Exploració dels possibles significats de la imatge segons els seu context: expressiu-emotiu i referencial. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 4, 7, 8 - 1, 4, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Apreciació de la contribució dels llenguatges visuals per augmentar les possibilitats de comunicació. - Rebuig davant la utilització que es fa en la publicitat de formes i continguts que mostrin discriminacions sexuals, racials o socials. - Interès per fer un ús personal i creatiu dels llenguatges visuals (còmics, cartells, guió il·lustrat, vídeo, fotografia) amb una finalitat expressiva i comunicativa. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7 - 1, 2, 4, 7 - 1, 4, 7

	- Respecte a les normes de convivència.	
--	--	--

Bloc 2: ELEMENTS CONFIGURATIUS DELS LLENGUATGES VISUALS

		CONT. TRANS.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Experimentació i exploració dels elements que estructuraven formes i imatges (punt, línia, color, textures, formes, dimensió, etc.) - El color: cercle cromàtic, colors primaris i secundaris, gammes cromàtiques. El color com expressió, com representació i com a sistema codificat. - Les textures: visuals i tàctils, textures naturals i artificials, qualitats expressives i emotives. - La línia com element configurador de formes. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 3, 4, 7 - 1, 3, 4, 7 - 1, 5, 7, 8
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Iniciació al simbolisme del color. - Observació i interpretació plàstica mitjançant grafismes de distintes formes naturals. - Alteració de la saturació del color mitjançant mesclades per aconseguir diferents tons. - Diferenciació de textures visuals o tàctils i el seu perfil o contorn visual. - Ús de distintes instruments utilitzats en la representació gràfico-plàstica. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 4, 7 - 1, 5, 7 - 4, 7 - 1, 5, 7 - 1, 2, 3, 4, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Curiositat o interès per descobrir el valor subjectiu del color en alguns missatges gràfico-plàstics i visuals. - Tendència a explorar en l'obtenció de matisos en el color i en textures naturals i artificials. - Cura per elaborar representacions gràfiques i plàstiques que denotin ordre i netedat, així com imaginació i creativitat. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 5, 7 - 1, 2, 4, 7

Bloc 3: PROCEDIMENTS I TÈCNIQUES UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - La diversitat de tècniques i materials. - Els instruments en la representació gràfico-plàstica. - Apropament al lèxic propi de l'àrea. - Apropament experimental als medis d'expressió gràfico-plàstics: llapis de grafit, llapis de colors, retoladors, pastissos tous, guix, carbonet, ploma i tinta, pinzell i tinta, ceres, pintures al tremp, aquarel·la, aiguada, pintura a l'oli i collage. - Coneixement dels diferents tipus de suports: paper, fusta, cartró, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 3, 7 - 1, 3, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Organització del treball plàstic i dels materials necessaris i elaboració d'un pla amb el procés que s'ha de seguir. - Utilització i maneig d'instruments adequats a cada tècnica. - Ús de la tècnica del <i>collage</i>. - Realització d'experiències amb materials de rebuig en representacions gràfiques, plàstiques o visuals. - Exploració de les possibilitats dels nous medis tecnològics. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 7 - 1, 5, 7 - 1, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Representació personal d'idees, mostrant iniciativa, creativitat i imaginació. - Participació en processos de producció col·lectiva. - Gaudiment en el procés de realització artística. - Respecte per les normes de conservació d'instruments, materials i espais. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 2, 3, 7 - 1, 2, 3, 4, 5, 7

Bloc 4: ESPAI I VOLUM

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Concepte espacial, relacions prop i lluny entre formes planes (canvi de mesura, superposicions i contrast). - L'espai concepte: percepció i la seva representació, perspectiva cònica (punt de vista i punt de fuga). - Incidència de la llum a la percepció. - Valor expressiu i representatiu a les formes i els ambients. 	<p>- 1, 3, 5, 7, 8</p> <p>- 7</p> <p>- 7, 8</p>
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Representació en un suport bidimensional de sensacions de volum i distància utilitzant relacions espacials. - Representació de l'espai a partir d'agrupacions per contrast o analogia de formes, diferències de dimensió, superposicions i transparències de plans. - Representació de l'espai urbà utilitzant la perspectiva cònica, representació de la llum a partir de l'ús del llapis i altres medis gràfics. 	<p>- 1, 5, 7, 8</p> <p>- 7</p> <p>- 7</p> <p>- 7</p> <p>- 7</p>
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Confiança en les pròpies possibilitats. - Curiositat davant il·lusions visuals en formes, colors i dimensions observats en distints contextos. - Disposició favorable a realitzar representacions de manera precisa. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<p>- 1, 3, 4, 7</p> <p>- 7</p> <p>- 1, 2, 4, 7</p>

Bloc 5: REPRESENTACIÓ DE FORMES PLANES

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Bidimensionalitat: formes i figures planes. - Classificació de les formes. - Estructura de la forma. - Direccions: vertical, horitzontal i obliqua, relacions entre direccions: paral·lelisme, angles, bisectriu, perpendicularitat, mediatriu. - Concepte de mida. - El compàs com a instrument de mesura. - Divisió d'un segment: teorema de Tales. - Equidistàncies, igualtat i semblança. - La circumferència. - Divisió de la circumferència: formes poligonals, polígons regulars inscrits. - Triangles i quadrilàters. 	<p>- 7</p> <p>- 7</p> <p>- 7</p>
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Representació en el pla de figures simples en distintes posicions. - Representació dels polígons utilitzant mètodes per traçar-los. - Coneixement de les relacions dels polígons amb la circumferència. - Coneixement del compàs i el seu us com a instrument de construcció. - Representació, utilitzant l'escaire i el cartabò, d'escales, proporcions i polígons, així com saber representar figures iguals i semblants. 	<p>- 7</p> <p>- 7</p> <p>- 5, 7</p> <p>- 1, 7, 8</p> <p>- 7</p> <p>- 7</p>
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Apreciació de les formes planes a l'entorn cultural i arquitectònic. - Interès per conèixer l'organització de missatges gràfico-plàstics o visuals. - Participació en situacions d'intercanvi d'opinions sobre elements bàsics de la composició en obres d'art. - Disposició oberta per a la realització d'experiències de composició. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<p>- 7</p> <p>- 1, 4, 5, 7, 8</p>

Bloc 6: LECTURA I VALORACIÓ DELS REFERENTS ARTÍSTICS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi elemental d'imatges valorant la seva adequació a l'entorn de les Illes Balears. 	- 7 - 7 - 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització davant les imatges del patrimoni cultural propi, detectant similituds i diferències respecte a altres societats i cultures. - Diferenciació, a través d'esquemes i fitxes, de determinats estils artístics i d'obres d'art. 	- 7 - 7 - 5, 7 - 1, 7, 8 - 7 - 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Acceptació i respecte per les obres i la cultura dels altres. - Interès per conèixer l'organització de missatges gràfico-plàstics o visuals. - Participació en situacions d'intercanvi d'opinions sobre elements bàsics de la composició en obres d'art. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	- 7 - 1, 4, 5, 7, 8

II. Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.

1r CURS	MATERIALS aconsellats	TEMPORITZACIÓ
I. BLOC 1: EL LLENGUATGE VISUAL. BLOC 2: ELEMENTS CONFIGURATIUS DEL LLENGUATGE VISUAL. <i>LLIBRE: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargeño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i> <i>QUADERN D'ACTIVITATS: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargeño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i> AVALUACIÓ CONTINUA	<ul style="list-style-type: none"> - Làmines paper BASIC DIN A-4 sense marge. - Folis per a esbossos. - Regle graduat, escaire, cartabó, compàs. - Llapis de grafit H, 2HB, 4B. - Retolador punta fina negra. - Papers mil·limetrats i reticulats. - Llapis de colors aquarellables. - Pinzells de pèl fi núm. 2/4, 6/8. - Retoladors de colors. - Guixos de colors. 	1a AVALUACIÓ SET - DES
II. BLOC 3: PROCEDIMENTS I TÈCNiques UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS. EL COLOR. BLOC 4: ESPAI I VOLUM <i>LLIBRE: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargeño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i> <i>QUADERN D'ACTIVITATS: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargeño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i>	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Paper vegetal. - Cartolines de colors. - Paper d'aquarel·la. - Paper per a reciclatge. - Materials diversos per a collage. - Cola. - Tisores. - Pintura al tremp (<i>gouache</i> o acrílica). 	2a AVALUACIÓ GEN - MARÇ

AVALUACIÓ CONTINUA		
<p>III. BLOC 5: REPRESENTACIÓ DE FORMES PLANES. MATERIALS, SIGNES I TRAÇATS GEOMÈTRICS. FORMES POLIGONALS. BLOC 6: LECTURA I VALORACIÓ DELS REFERENTS ARTÍSTICS.</p> <p><i>LLIBRE: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i></p> <p><i>QUADERN D'ACTIVITATS: "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA" INICIACIÓ, PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL</i></p>	<p>A més dels anteriors:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Papers de colors. - cutter. - carbonets, tinta, llapis conté, sanguina. - Diferents materials: cartró, <i>paper maché</i>, fusta, etc. - Materials de rebuig. - Disolvent. - Ceres de colors. - Argila. - Espàtules i filferros de modelar. - Teles, plàstics, fils i fil de cosir. 	<p>3a AVALUACIÓ</p> <p>ABR - JUN</p>
AVALUACIÓ CONTINUA		

II.1.3.- Criteris de Qualificació per a 1er curs.

Es considera **aprovat l'alumne que aprova la tercera avaluació**, ja que es tracta d'una **avaluació continua**. **La nota mínima es de cinc.**

Al final de cada avaluació l'alumne haurà lliurat tots els treballs per poder fer mitjana. Cada treball té un termini de lliurament que s'ha de respectar escrupolosament, s'hi falta qualche treball no es farà mitjana i l'alumne quedarà suspès provisionalment. Només podrà lliurar un treball endarrerit a final de cada avaluació. En cas de més treballs endarrerits o de que la mitjana no sigui de 5 l'alumne estarà suspès. Sempre podrà recuperar l'avaluació lliurant els treballs que li faltin i/o repetint els treballs suspesos, per tal d'obtenir-ne una qualificació positiva.

A cada avaluació es consideraran com a puntuables les proves objectives recollides pel professor i els exàmens. La nota final de l'avaluació serà el resultat de treure la mitja de totes les qualificacions obtingudes.

La nota va referida a la comprensió (conceptes adquirits per l'alumne), als procediments i el grau d'adquisició de destreses i a les actituds que manté l'alumne. Aquestes tres línies, referides als objectius generals i específics de l'àrea, al tractament dels temes transversals, als continguts i a la mateixa metodologia del departament, pretenen subratllar el significat final i global de la nota tretada directament de les diferents proves objectives.

A setembre, en una convocatòria extraordinària, hi haurà una prova objectiva dels continguts de tot el curs per a tots els alumnes que no hagin superat els objectius i els continguts de l'assignatura; aquesta prova es considerarà superada amb una qualificació mínima de cinc punts sobre deu.

II.1.4.- Criteris d'avaluació del primer cicle

1. Reconèixer els diferents llenguatges visuals en les imatges de l'entorn i classificar-les segons la seva finalitat.

Amb aquest criteri es tracta de comprovar si l'alumnat reconeix els elements que configuren les coses que ens envolten. Per això es valorarà que, mitjançant propostes d'activitats individuals i de grup, a través de l'observació directa o indirecta, l'alumnat sigui capaç de relacionar la forma, la grandària, el color i la textura d'objectes amb la finalitat per a la qual van ser dissenyats. També ha de saber diferenciar entre percepció pràctica i estètica a través de diferents imatges.

2. Distingir els elements configuratius dels llenguatges visuals (forma, textura i color). Descriure, per mitjà de senzills recursos gràfics/plàstics, una forma o ambient determinat identificant els seus elements constitutius. *Es tracta de comprovar si l'alumnat, a través de l'observació directa (o fotogràfica), utilitzant els elements conceptuals o geomètrics (punt, línia i pla) com a elements descriptius i incorporant-hi el color i la textura per enriquir la seva expressivitat, és capaç de realitzar dibuixos d'objectes senzills, així com d'interpretar la forma i els colors de composicions d'objectes senzills i paisatges del'entorn. També ha de saber elaborar un petit catàleg de textures visuals i tàctils.*

3. Dibuixar formes geomètriques simples.

Aquest criteri tracta d'avaluar la capacitat d'objectivitat i síntesi de l'alumnat en representar geomètricament les formes de la realitat, com flora autòctona, utensilis i eines tradicionals, escultures i edificis emblemàtics de les illes Balears. S'avaluarà la correcció en el traçat geomètric dels elements utilitzats. S'ha d'emprar la línia, en la seva aplicació geomètrica, com a mitjà d'expressió, partint dels traçats més simples per arribar a uns altres de certa complexitat que permetin la construcció de polígons elementals i la introducció al concepte de tangència.

4. Representar amb formes planes sensacions espacials utilitzant canvis de mida, superposicions i contrastos.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si els alumnes apliquen els factors i la profunditat en el plànol en senzilles representacions bidimensionals. S'avaluarà la correcció en els traçats dels elements utilitzats i la seva adequada relació de distància i grandària. Per això, es valorarà que l'alumne o l'alumna sigui capaç de destriar entre figura i fons i d'identificar, en diferents imatges fotogràfiques, el recurs utilitzat per aconseguir efecte de profunditat: canvi d'escala, perspectives, superposicions de plànols o variacions de tons. També ha de saber representar espais (interiors i exteriors) i volums geomètrics simples, utilitzant com a recurs la perspectiva cònica d'un punt de fuga, així com realitzar un dibuix del natural intentant captar la profunditat, aplicant-hi tots aquests recursos.

5. Representar un espai de l'entorn utilitzant com a recurs expressiu el contrast lluminós.

Amb aquest criteri es pretén que l'alumnat sigui capaç d'aplicar els recursos lumínics com a factor generador de volum i distància i sàpiga dibuixar composicions de cossos geomètrics simples i d'objectes d'ús quotidià aplicant senzilles tècniques de clarobscur per arrodonir i/o ressaltar les formes, a través dels contrastos de lluminositat i de les ombres.

6. Conèixer diferents mitjans d'expressió gràficoplàstics. Utilitzar els procediments, materials i tècniques gràficoplàstiques de caràcter bàsic com a suport a l'expressió individual i de grup, també reconèixer-les en el procés d'anàlisi d'obres i imatges diverses.

Amb aquest criteri es comprova si l'alumnat és capaç d'utilitzar el llapis de grafit en la representació de formes simples, els llapis de colors en composicions lliures i els retoladors en trames. També que sàpiga realitzar tècniques d'estampat, usant la tècnica de gravat; composicions esquemàtiques simples aplicant les ceres, i composicions amb la tècnica del collage, utilitzant diferents procediments i materials en funció del tipus d'imatge elaborada. També s'avalua que pugui aplicar tintes planes per a l'elaboració d'un autoretrat així com crear amb l'ordinador, mitjançant programes de disseny o tractament d'imatges, alguna composició similar a altres tradicionals fetes manualment a classe. Ha de ser capaç d'utilitzar el modelatge amb argila, mitjançant tècniques simples, per representar formes tridimensionals.

7. Valorar les qualitats estètiques d'entorns, d'objectes i d'imatges de la vida quotidiana i reflexionar sobre la importància i influència de la imatge en la societat actual.

Amb aquest criteri es valorarà que l'alumne o alumna sàpiga modificar el significat d'un missatge visual, recopilant imatges dels mitjans de comunicació i canviant el seu sentit amb missatges escrits diferents; que pugui elaborar un còmic tenint en compte les característiques del llenguatge seqüenciat i els llenguatges específics del còmic (enquadrament, angulació, guió, gest, línies cinètiques, entreplans i onomatopeies); també que sigui capaç de generar, mitjançant un senzill programa informàtic gràfic, una imatge plàstica elemental, adonant-se de les possibilitats de l'ús de l'ordinador en la creació artística.

8. Apreciar i valorar les qualitats plàstiques i estètiques que destaquen en el conjunt del patrimoni històric, artístic, cultural i natural de les Illes Balears i d'altres cultures diferents de la pròpia

Per això es valorarà que, a partir de l'observació directa d'obres representatives o per mitjà de les tecnologies de la informació i comunicació, sàpiguin descobrir les dimensions estètiques i qualitats expressives del seu entorn habitual i en les manifestacions plàstiques que formen part del patrimoni cultural de les Illes Balears. Han de ser capaços d'identificar monuments, escultures, conjunts urbanístics o elements etnogràfics presents en l'entorn de les Illes Balears i realitzar una idea gràfica adequada al seu nivell que registri la metamorfosi de l'entorn de la mà de l'home.

9. Expressar idees per mitjà de missatges visuals respectant els valors i les normes de les societats democràtiques i desenvolupar una actitud crítica davant situacions de discriminació i violència que es donen en el mitjà visual i audiovisual.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumnat d'analitzar, en petit grup, un missatge visual i expressar una actitud de rebuig, responsable i crítica, davant imatges que mostrin conductes antisocials, de caràcter consumista o que continguin elements de discriminació sexual, social o racial, i elaborar, en grup, una imatge en què les característiques de diferents races i cultures es relacionin, posant de manifest la interculturalitat.

II.1.5.- Criteris mínims exigibles per a 1er curs.

- a) Saber reflexionar per escrit sobre les qualitats visuals del objectes.
- b) Comprendre que la percepció és un procés i observar de manera "intencionada" i analítica.
- c) Reconèixer les qualitats visuals dels objectes i de les imatges: la forma, la mesura, el color i la textura.
- d) Distingir quins elements d'una imatge actuen com a figures i quins com a fons.
- e) Seleccionar punts de vista i enquadraments de formes i espais adequats a una determinada intenció expressiva.
- f) Emprar adequadament el lèxic bàsic.
- g) Dibuixar formes i espais aplicant-hi lleis perspectives i la capacitat configurativa de la línia i el clarobscur.
- h) Observar formes i imatges i abstrure'n els elements propis del llenguatge visual i plàstic.
- i) Identificar en una imatge les zones il·luminades, les ombres pròpies, les projectades i les autoprojectades.
- j) Saber interpretar i dibuixar signes, senyals i símbols.
- k) Saber analitzar i interpretar a partir de criteris preestablerts, formes i imatges representades de manera objectiva i subjectiva.
- l) Aplicar, amb domini progressiu i amb uns acabats suficients, tècniques de creació d'imatges tradicionals, especialment les que estan més relacionades amb la pròpia capacitat expressiva o que són més adequades a una proposta determinada.
- m) Saber realitzar composicions amb diferents gammes de colors.
- n) Saber obtenir colors nous a partir dels colors bàsics.
- o) Saber reconèixer en l'entorn i en l'art les diferents textures, tant visuals com a tàctils, i saber valorar-les com un element de gran valor expressiu i estètic.
- p) Conèixer diferents recursos per obtenir figures iguals i geomètriques.
- q) Saber fer figures amb estructura de simetria axial o radial.
- r) Conèixer i saber dibuixar els diferents polígons.
- s) Valorar la importància expressiva de l'ús dels conceptes de proporció.

II.2. SEGON CICLE.

II.2.1.- 3r CURS d'ESO EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL

Bloc 1: LLENGUATGE VISUAL I PLÀSTIC:

u.d:1

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - La Imatge com a medi d'expressió, comunicació i Coneixement. - Lectura d'imatges a través dels elements visuals, conceptuals i relacionals, establint els missatges i funcions del patrimoni cultural propi detectant les similituds i les diferències respecte a altres societats i cultures. - Estructura formal i mecanismes d'expressió del llenguatge visual. - Símbols i signes. Senyals. - Anagrames, logotips, marques i pictogrames. - Significat i Significat. - Determinació dels valors plàstics i estètics que destaquen en una obra determinada (factors personals, socials, plàstics, simbòlics, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 7 - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 2, 4, 7 - 1, 2, 3, 4, 7

	<ul style="list-style-type: none"> - Diferenciació dels diversos estils i tendències de les arts visuals valorant i respectant el patrimoni històric i cultural. 	
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretació dels distints sistemes de representació. - Anàlisi de la sintaxi dels llenguatges visuals específics. - Anàlisi de les informacions visuals presents en la realitat pròxima. - Distinció entre imatge i realitat a través de la comprensió de conceptes. - Esquemes i síntesi d'algunes obres per subratllar els valors destacables. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 4, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració crítica de la publicitat davant l'augment d'algunes necessitats de consum i la utilització que fa de continguts i formes que denoten una discriminació sexual, social o racial. - Valoració dels llenguatges visuals per augmentar les possibilitats de comunicació. - Curiositat davant les noves tendències de disseny que milloren la qualitat de vida. - Apreciació i valoració del patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears per contribuir a defensar-lo i conservar-lo. - Respecte per les obres dels companys i per les formes d'expressió diferents de la nostra. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 2, 7 - 1, 2, 3, 5, 7

Bloc 2: ELEMENTS CONFIGURATIUS DELS LLENGUATGES VISUALS:

u.d: 2 i 3

		CONT. TRANSV.
CONCEPT	<ul style="list-style-type: none"> - La línia: com element expressiu. - El color: com a fenomen físic i visual (mescles additives i substractives), Gamma i harmonies cromàtiques (colors complementaris), valor expressiu, representatiu i codificat. - Les textures visuals i tàctils, orgàniques i geomètriques, qualitats expressives. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7, 8 - 1, 7, 8 - 1, 3, 4, 7 - 1, 5, 7
PROCED	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització dels diferents tipus de línia al dibuix artístic, científic i geomètric - Investigació experimental a partir de l'obtenció de matisos de color (mescles additives i substractives) i textures artificials. - Exploració dels grisos cromàtics i valors emotius del color i la llum. - Identificació de la forma a través de l'expressivitat de la textura. - Ús de tècniques visuals complexes. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 3, 4, 7 - 1, 5, 7 - 1, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració i sensibilitat al reconeixement del tipus de línia a l'entorn cultural i artístic. - Valoració de la repercussió dels canvis de distància, orientació, lluminositat, etc., en els valors emotius i d'aparença en volums i ambients. - Sensibilitat davant les manifestacions del color i la llum en objectes, en la natura i en ambients urbans. - Reconeixement del valor expressiu de la textura. - Actitud de recerca de solucions personals en enfrontar-se a representacions gràfiques i plàstiques. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 5, 7 - 1, 7 - 1, 7

Bloc 3: ANÀLISI I REPRESENTACIÓ DE FORMES:

u.d:4

	CONT. TRANSV.
--	---------------

CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Formes geomètriques i formes orgàniques. - Estructura de la forma. - Formes poligonals. - Corbes a la natura i a l'art. Proporcions. - Repetició i ritme: concepte de mòdul. El mòdul com unitat de mesura. Formes modulars bidimensionals bàsiques. - Xarxes modulars, xarxes poligonals. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 5, 7 - 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicació a configuracions volumètriques i bidimensional de l'espai ple i l'espai buit. - Organització geomètrica del pla a partir d'estructures modulars bàsiques. - Aplicació del concepte mòdul i de xarxa modular a la representació ornamental, estructures al disseny i a l'arquitectura. - Desenvolupament de formes orgàniques aplicant-les a construccions funcionals i ornamentals. - Aplicació de la repetició i el ritme a les obres d'art, al disseny industrial i a l'arquitectura. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 1, 7 - 7 - 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Esforç per representar els treballs de manera rigorosa, ordenada i precisa. - Interès per trobar, observar i analitzar estructures modulars, proporcions i ritmes a diferents contextos. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 5, 7 - 1, 7

Bloc 4: LA COMPOSICIÓ:

u.d: 6

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Criteris de composició. Simetria i asimetria. - Ritme en la composició. Ritmes lliures: canvis de sentit, girs. - Proporció. Relació entre les parts d'una mateixa forma, amb respecte al camp visual i de figures entre sí. - Organització de la forma i relació en el pla. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 7 - 7 - 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització dels sistemes projectius establint relacions entre formes i camp visual i en la construcció i aplicació d'escales. - Anàlisi de la composició d'obres d'art, disseny i mitjans de comunicació. - Ús dels conceptes de repetició, alternància, canvi de direcció i simetria per a la creació de diferents composicions. - Estudi de la figura humana en relació als objectes del seu entorn. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 1, 4, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Actitud de recerca per identificar l'organització interna de missatges gràfico-plàstics i visuals. - Reconeixement de la importància d'ordenar formes de diferents camps visuals. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 4, 7 - 7

Bloc 5: ESPAI I VOLUM:

u.d:5

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Representació objectiva de formes tridimensionals. - Sistema dièdric: vistes de sòlids. - Perspectiva cònica. Fonaments del sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 7 - 7 - 5, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - L'esbós, acotació i escales. - Representació de sòlids senzills al sistema dièdric i representació de volums i entorns en perspectiva cònica. Desenvolupament de formes volumètriques i la seva aplicació al disseny industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 7 - 7 - 1, 2, 4, 7, 8

ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Esforç per desenvolupar les capacitats espacials per visualitzar formes tridimensionals. - Apreciació del valor d'aplicació de formes volumètriques a construccions espacials. - Tendència a classificar els treballs seleccionant, en funció de les seves característiques, les tècniques, instruments i materials precisos. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 7
----------	--	--

Bloc 6: PROCEDIMENTS I TÈCNIQUES UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement i utilització de les tècniques gràfico-plàstiques: tècniques seques i humides. - Identificació i utilització de diferents suports amb intencions expressives i descriptives a la representació. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 1, 2, 7 - 1, 3, 5, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretació dels codis utilitzats a l'art. - Planificació del treball en funció de la tècnica seleccionada. - Realització d'experiències utilitzant materials diversos. - Anàlisi dels suports químics, magnètics i les principals tècniques de la imatge fixa i en moviment. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7, 8 - 1, 7 - 1, 7 - 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Tendència a classificar els treballs seleccionant, en funció de les seves característiques, les tècniques, instruments i materials precisos. - Gust per a la realització d'experiències d'investigació amb materials diversos. - Valoració de les possibilitats expressives que aporta la realització de treballs en equip. - Interès per trobar un llenguatge personal a l'expressió de sentiments mitjançant l'obra artística pròpia. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 5, 7 - 1, 2, 4, 7

Bloc 7: APRECIACIÓ DEL PROCÉS DE CREACIÓ EN LES ARTS VISUALS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Fases dels processos de realització d'una obra. - Esbossos, processos i acabats. - Elements d'una obra. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 1, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Realització d'esbossos i maquetes en el procés de creació d'una obra. - Observació i reflexió sobre els distints elements d'una obra. - Planificació de les distintes fases a seguir per a la realització d'una obra. - Creació col.lectiva de produccions plàstiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 2, 4, 7 - 1, 3, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Interès per conèixer qualsevol manifestació artística. - Valoració de l'esforç que requereix l'elaboració d'alguns productes artístics. - Hàbit de reflexió crítica i planificació als diferents moments d'un treball, temporalització del procés creatiu. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 2, 4, 7

II.2.1.1. Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.

3r CURS	MATERIALS aconsellats	TEMPORITZACIÓ
I. LLENGUATJE VISUAL I ELEMENTS CONFIGURATIUS (BLOC 1 i 2) <u>LLIBRE:</u> "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL <u>QUADERN D'ACTIVITATS:</u> EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL AVALUACIÓ CONTINUA	<ul style="list-style-type: none"> - Làmines paper BASIC DIN A-4 i DIN A-3 sense marge. - Cartolines de colors i cartrons. - Paper d'aquarel·la. - Paper per a reciclatge. - Llapis de colors aquarel·lables. - Llapis de grafit 6H, 4H, 2H, HB, 2B, 4B, 6B. - Pinzells de pèl fi núm. 2/4, 6/8, 10/12. - Pinzells de pèl dur núm. 2/4, 6/8, 10/12. - Retolador punta fina negra. - Retoladors de colors. - Pintura al tremp (<i>gouache</i> o acrílica). - Carbonet, sanguina, llapis sèpia. - Pintures al pastel. - Guixos de colors. - Ceres de colors. - Materials diversos per a <i>collage</i> i <i>frottage</i>. - Cola. - Tisores i <i>cuter</i>. - Camera fotogràfica. 	1a AVALUACIÓ SET - DES
II. ANÀLISI I REPRESENTACIÓ DE FORMES (BLOC 3, 4, 5) <u>LLIBRE:</u> "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL <u>QUADERN D'ACTIVITATS:</u> EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL AVALUACIÓ CONTINUA	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Materials de rebuig. - Còmics i revistes. 	2a AVALUACIÓ GEN - MARÇ
III. PROCEDIMENTS, TÈCNiques I APREGUAMENT DE LA CREACIÓ ARTÍSTICA (TOTS ELS BLOCS) <u>LLIBRE:</u> "EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL <u>QUADERN D'ACTIVITATS:</u> EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA 3", PROJECTE FLUVIÀ. E. Bargaño, B. Sainz, M. Sánchez. ED. MC GRAW HILL AVALUACIÓ CONTINUA	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Regle graduat, escaire, cartabò, compàs. - Trames i transferibles. - Linòleum. - Tinta d'estampació. - Gúbies de varies seccions i corró d'entintar. 	3a AVALUACIÓ ABR - JUN

II.2.1.2.- Criteris d'avaluació per a 3er curs.

Es considera **aprovat l'alumne que aprova la tercera avaluació**, ja que es tracta d'una **avaluació continua**, la nota mínima es de cinc.

Procediments d'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes.

1.- Seguiment de les activitats i treballs realitzats per l'alumne majoritàriament a classe, i en alguns casos a casa, controlant la consecució dels objectius proposats per a cada una d'elles. Aquest seguiment ens

proporcionarà un recurs per valorar la capacitat de l'alumne d'organització de la informació, la capacitat de resolució de problemes, la creativitat i imaginació, així com el domini de les tècniques d'expressió plàstica i visual. No es descarta, tanmateix, la possibilitat d'adaptar aquests criteris a alguns casos particulars d'alumnes que per les seves característiques individuals necessitin un seguiment diferenciat.

2.- L'observació sistemàtica del treball diari de l'alumne, analitzant per una part els hàbits de treball, valorant l'esforç de superació i la participació en els treballs d'equip i controlant la realització dels procediments, i per una altra part les seves intervencions i la qualitat de les mateixes, valorant la utilització correcta de la terminologia pròpia de l'àrea i la capacitat de comprensió, anàlisi i crítica, així com el respecte pel treball propi i dels altres.

3.- Proves objectives (treballs i/o exàmens) que ens permetran avaluar continguts de tipus conceptual i procedimental de manera globalitzadora.

4.- L'expressió de les seves opinions sobre situacions conflictives, i les seves actituds i comportaments habituals serviran per avaluar l'adquisició dels valors implicats en els temes transversals i de vegades seran valorats conjuntament en les proves objectives a través dels temes triats a les composicions lliures quan calgui.

Criteris de qualificació.

1.- Lògica en el procés d'aprenentatge i treball.

S'avaluarà la capacitat que tingui l'alumne d'establir un procés recolzat en la lògica, tant per a l'anàlisi com per a la síntesi dels llenguatges visuals i plàstics.

Es valorarà el coneixement abstracte i la seva aplicació com a recolzament en la realització d'activitats concretes.

2.- Creativitat desenvolupada en les seves produccions.

S'avaluarà la capacitat de resoldre els problemes plantejats de manera diferent i amb concepció pròpia, superant estereotips i convencionalismes.

Es valorarà la inquietud en la recerca de solucions alternatives i amb la utilització de codis, terminologia i procediments dels llenguatges visuals.

3.- Correcció en l'expressió plàstica de les seves produccions.

S'avaluarà la netedat, la cura del material, el gust per l'ordre en la representació i en el maneig de materials i tècniques.

4.- Capacitat de treball.

S'avaluarà l'esforç i la dedicació posada en la realització de les activitats.

Es valorarà l'actitud d'interès i la varietat de produccions presentades

5.- Treball en equip.

S'avaluarà la capacitat d'adaptació a un grup de treball, evitant personalismes i responsabilitzant-se de les tasques pròpies.

6.- Actitud general.

S'avaluarà la capacitat de relació amb la resta d'individus del grup i la seva actitud respecte a la matèria pròpia de l'àrea.

Es valorarà la correcció en les formes i respecte cap a les diferències.

Hi ha unes normes que l'alumne haurà de tenir present :

Al final de cada avaluació l'alumne haurà lliurat tots els treballs per poder fer mitjana. Cada treball té un termini de lliurament que s'ha de respectar escrupolosament, s'hi falta qualche treball no es farà mitjana i l'alumne quedarà suspès provisionalment. No es podrà lliurar un treball endarrerit a final de cada avaluació. En cas de més treballs endarrerits o de que la mitjana no sigui de 5 l'alumne estarà suspès i podrà recuperar l'avaluació lliurant els treballs que l'hi falten i/o repetint els treballs suspesos.

A setembre hi haurà una prova objectiva dels continguts de tot el curs per a tots els alumnes que no hi hagin superat els objectius i els continguts de l'assignatura; aquesta es considerarà aprovada si en aquest examen es trau un mínim de cinc.

La nota va referida a la comprensió (conceptes) adquirits per l'alumne, als procediments i el seu grau d'adquisició i a les actituds que manté l'alumne (actitudinal), aquestes tres línies expressades als objectius generals i específics de l'àrea, al tractament dels temes transversals, als continguts i a la mateixa metodologia del departament, pretén subratllar el significat final i global de la nota tret directament de les proves objectives (exàmens i/o treballs) fent mitjana.

II.2.1.3.- Criteris d'avaluació.

1. Analitzar imatges tenint en compte elements bàsics constitutius de la sintaxi visual. Identificar en una imatge les qualitats que determinen el seu valor físic, funcional o estètic i descriure-la per mitjà de recursos gràficoplàstics per interpretar-la objectiva o subjectivament.

Aquest criteri valora la capacitat de l'alumnat per distingir les qualitats (funcionals o estètiques) d'objectes i imatges, identificant les seves característiques segons la funció que ocupen; també es valora la capacitat d'abstreure els elements propis del llenguatge visual i plàstic observats en formes i ambients, per descriure-les gràficament i plàsticament.

2. Representar objectes i idees de forma bidimensional o tridimensional. Dissenyar composicions modulars. Interpretar i representar formes d'escassa complexitat per mitjà de la geometria plana i els sistemes de representació (dièdric, axonomètric i cònic). Aplicar els conceptes de ritme, proporció, equilibri i harmonia en la descripció lliure de formes i imatges.

Amb aquest criteri es valorarà que l'alumnat sigui capaç de representar geomètricament formes naturals i/o artificials; dissenyar composicions modulars senzilles sobre xarxes poligonals; representar objectes i idees de forma bidimensional o tridimensional aplicant tècniques gràficoplàstiques, i aconseguir resultats concrets en funció d'unes intencions quant als elements visuals (llum, ombra i textura). També es valorarà que identifiqui i selccioni la tècnica gràficoplàstica més adequada per representar gràficament aspectes de l'entorn de l'aula, de l'entorn urbà o d'exteriors naturals pròxims al centre educatiu, amb efectes de profunditat per mitjà de la perspectiva i la correcta aplicació de les proporcions entre els elements que intervenen i els contrastos lumínics.

3. Realitzar creacions plàstiques personals, aplicant els elements bàsics del llenguatge visual, seguint el procés de creació, demostrant valors d'iniciativa, creativitat i imaginació, valorant críticament la producció pròpia i acceptant els errors com a instrument de millora.

Mitjançant aquest criteri s'ha d'avaluar la capacitat de seguir un procés coherent en la creació de qualsevol missatge visual, d'acord amb els objectius que es pretenen i la intenció prefixada; de seleccionar encertadament la informació recollida i realitzar els esbossos i proves tècniques necessàries abans de passar a la realització de l'obra definitiva; fer les composicions expressant sensibilitat en el traç, personalisme en l'ús del color, de les textures, de les tècniques pictòriques amb resultats originals; seleccionar els procediments, tècniques, materials i eines més adequats a una determinada proposta o a la realització personal; saber aplicar les diferents tècniques amb un domini i acabats suficients que permetin interpretar-les amb correcció. Realitzar variacions lumíniques per produir canvis d'aparença en formes i ambients. També s'ha de valorar l'interès per superar creativament les pròpies creacions plàstiques i valorar el resultat final.

4. Utilitzar adequadament les tècniques gràfiques, les estratègies, els materials i els suports adequats, per realitzar creacions pròpies segons diferents intencions comunicatives (artístiques, publicitàries, de disseny, etc).

Amb aquest criteri es comprova si l'alumnat sap reconèixer els diferents materials i suports per realitzar imatges amb diferents finalitats comunicatives (art, publicitat, fotografia, etc); si és capaç de crear imatges artístiques, utilitzant els elements bàsics del llenguatge visual; si és capaç de crear imatges amb fins publicitaris, informatius i expressius, utilitzant els seus elements significatius (enquadrament, angle, pla i composició); si sap aplicar tècniques de la imatge seqüenciada (materials i comunicatives), i si pot planificar i organitzar la realització d'una obra col·lectiva, cooperant de manera activa en el seu desenvolupament.

5. Valorar els continguts dels missatges publicitaris, informatius i expressius.

L'alumnat ha de saber valorar la capacitat del contingut, positiu o negatiu, del missatge (funció, producte, consumisme, publicitat enganyosa, valors i contravalors, llenguatge utilitzat, estereotips i sensualitat), reaccionant críticament davant les manipulacions i discriminacions (socials, racials o sexuals) observades.

6. Apreciar i valorar les qualitats plàstiques i estètiques que destaquen en el conjunt del patrimoni històric, artístic, cultural i natural de les Illes Balears i d'altres cultures diferents de la pròpia.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de les alumnes i els alumnes per distingir i valorar, a partir de l'observació directa d'obres representatives o per mitjà de les tecnologies de la informació i comunicació, les dimensions estètiques i qualitats expressives en el seu entorn habitual i en les manifestacions plàstiques que formen part del patrimoni cultural de les Balears; ha d'identificar monuments, escultures, conjunts urbanístics o elements etnogràfics presents en l'entorn de les Illes Balears; també ha de saber realitzar una ide gràfica adequada al seu nivell, mostrar interès per la cultura pròpia com a mitjà de transmissió de missatges i desenvolupar la capacitat de comprensió d'altres cultures amb la seva forma de comunicació visual.

7. Expressar idees per mitjà de missatges visuals respectant els valors i les normes de les societats democràtiques.

Mitjançant aquest criteri es pretén saber si els alumnes utilitzen i analitzen els mitjans visuals com a instruments d'expressió personal, mostrant una actitud crítica enfront de les manifestacions insolidàries, sexistes i discriminatòries. Es valorarà l'elaboració i participació activa en projectes de creació visual cooperatius, el fet de manifestar actituds de respecte, tolerància, flexibilitat, interès i conductes responsables, així com actituds que fomentin la igualtat, la tolerància i l'autocrítica.

II.2.1.4.- Criteris mínims exigibles per a 3er curs.

- a) Saber realitzar una composició amb diferents claus cromàtiques.
- b) Saber elaborar una escala policroma amb quantitats parcials de color.
- c) Saber analitzar i gaudir del valor simbòlic del color en les imatges.
- d) Aplicar amb domini progressiu i un acabats suficients, tècniques de creació d'imatges tradicionals o tecnològiques, especialment les que estan més relacionades a la pròpia capacitat expressiva o són més adequades a una determinada proposta.
- e) Saber analitzar formes i imatges, o conjunts i identificar-ne trets visuals i estructurals.
- f) Emprar adequadament el lèxic bàsic del llenguatge, les tècniques i els moviments artístics.
- g) Expressar-se amb originalitat, imaginació i fantasia mitjançant imatges fixes o mòbils i esforçant-se per superar creativament les pròpies realitzacions plàstiques.
- h) Comprometre's de manera activa i responsable en projectes individuals o en grup.
- i) Saber reconèixer que un canvi de punt de vista i d'enquadrament ens pot oferir imatges diferents i distingir quines d'aquestes ens interessen més per a les nostres intencions expressives.
- j) Saber dibuixar, realitzar i analitzar el resultat gràfic a partir d'una escultura com a referent amb diferents tipus de línia.
- k) Saber realitzar una composició amb formes planes sintetitzant els volums tridimensionals d'una escultura.
- l) Saber analitzar l'espai en construccions arquitectòniques.
- m) Conèixer les tres dimensions bàsiques de l'espai.
- n) Saber dibuixar planta, alçat i perfil de cossos geomètrics.
- o) Conèixer els fonaments i els elements més importants del sistema cònic.
- p) Saber dibuixar emprant la perspectiva cònica frontal.
- q) Conèixer les lleis de la Gestalt i els condicionants de la percepció.
- r) Saber construir el rectangle auri.
- s) Descobrir i conèixer tècniques competitives que serveixen per organitzar els elements d'una composició i adaptar-ne el contingut al missatge.
- t) Saber utilitzar i comprendre els conceptes de mòdul i xarxa.
- u) Saber traçar els polígons, tangències i enllaços.
- v) Saber obtenir formes iguals i semblants.
- w) Saber acotar i saber fer escala i contraescala.
- x) Saber dibuixar una composició de volums geomètrics en axonomètrica.
- y) Saber reconèixer i analitzar una representació bi i tridimensional (arquitectura, disseny, pintura, tec...).
- z) Conèixer i valorar les diferents tendències artístiques, ser capaç de fer un anàlisi d'obres des de el punt de vista del llenguatge visual i plàstic.

II.2.2.- 4t CURS d'ESO EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL (troncal)*Bloc 1: LLENGUATGE VISUAL*

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura d'imatges. - La imatge representativa i simbòlica: funció socio-cultural de la imatge a la Història. - Noves tecnologies. - Sintaxi dels llenguatges visuals específics. - El dibuix tècnic a la comunicació visual: àmbit d'ús dels diferents sistemes. - Interacció entre distints llenguatges: plàstic, verbal, musical, gestual. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 7, 8 - 1, 4, 7 - 1, 2, 4, 7, 8 - 1, 2, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi dels elements més complexos en alguns missatges visuals específics. - Interpretació de signes convencionals del codi visual presents al seu entorn. - Anàlisi d'una imatge tenint en compte elements bàsics constitutius de la sintaxi visual. - Establiment de relacions entre la imatge i el seu contingut. - Interpretació d'acotaments, plànols, mapes, tec... 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 4, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2, 4, 7 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració crítica davant les noves tendències del disseny que milloren la qualitat de vida. - Constància en els treballs i reconeixement de la importància del procés de planificació en el treball per resoldre satisfactòriament problemes. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 5, 7 - 1, 2, 7

Bloc 2: ELEMENTS GRÀFICO-PLÀSTICS COM A VEHICLE PER A L'ANÀLISI I CREACIÓ D'IMAGES

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - La línia. Instruments de configuració de la forma: encaix. - La línia com abstracció de la forma. - Caràcter expressiu del traç i el grafisme en la utilització de la línia. - Les textures: utilització de tècniques específiques (trames, plantilles). - El color: simbolisme i psicologia del color, aplicacions del color al disseny industrial, artístic i senyals. Interrelacions entre colors. - Incidència del color a la composició: relativitat i apreciacions objectives i subjectives. - El color configurador d'ambients. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7, 8 - 1, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 7, 8 - 1, 5, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Aprofundiment en l'exploració del color a través de diferents tècniques i procediments. - Reflexió de l'utilització de la línia, els grafismes, les textures i el color a les obres d'art, amb criteri analític i des de un punt de vista objectiu i subjectiu. - Elaboració de textures, color i línia amb intencionalitat expressiva a les obres pròpies. - Ús dels elements visuals amb fins descriptius tenint en compte criteris psicològics. - Establiment de les diferències dels distints matisos del color a través d'associacions cromàtiques. - Exploració del signe gràfico-plàstic amb distints procediments. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 3, 7 - 1, 2, 7 - 1, 2, 7 - 3, 7 - 7

ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Interès per expressar, a través del color i la textura, sensacions i sentiments propis i aliens. - Disposició oberta a investigar amb materials i textures poc habituals. - Esforç per superar estereotips i convencionalismes referits a la utilització del color, la línia i les textures. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 7
----------	---	--

Bloc 3: ANÀLISI I REPRESENTACIÓ DE FORMES

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Estructura de la forma. - Estructura de formes naturals complexes: ramificació, translació, expansió. - Comparació de la forma. - Concepte de cànon, mesura o mòdul. - Proporcionalitat i escales. - Estudi de proporcions a l'art. - Possibilitats expressives: desproporcions i deformacions. - Representació de la forma: representació icònica, configuració abstracta i representació tècnica de formes planes, polígons regulars i corbes. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 7 - 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització de tot tipus de materials volumètrics amb finalitats expressives. - Exploració de ritmes modulars tridimensionals. - Exploració de les estructures derivades dels mòduls. - Estudis parcials d'obres pictòriques, escultòriques i arquitectòniques, així com la seva relació amb les formes naturals complexes i els canons estètics. - Exploració de les proporcions humanes al disseny: funcionalitat i estètica. - Anàlisi de la expressió mitjançant la desproporció i la distorsió, exemples: simbolisme i expressionisme, poesia visual a les avantguardes. - Anàlisi de la forma mitjançant configuracions abstractes, exemples: cubisme analític i sintètic. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 7 - 7 - 1, 2, 4, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Apreciació sensible dels canvis de valors emotius i d'aparença en volums i ambients, produïts en variar l'orientació, distància, punt de vista, etc. - Valoració de la capacitat espacial per visualitzar formes tridimensionals. - Valoració de les característiques intrínseques de les obres pictòriques. - Valoració del rigor sistemàtic i exhaustiu en les observacions. - Consciència de la necessitat d'obtenir la informació precisa per a la realització d'un treball. - Apreciació de característiques intrínseques de materials, condicions lumíniques i tècniques que vehiculen l'expressió artística. - Predisposició per valorar positivament manifestacions artístiques. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 5, 6, 8 - 1, 4, 7

Bloc 4: LA COMPOSICIÓ

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Criteris de composició. - Elements fonamentals: pla bàsic, centre visual, lleis de composició. - Ritmes dinàmics. Seqüències lineals, per associació o contrast d'elements formals. - Equilibri simètric i asimètric. - Estructures seqüencials de muntatge. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 7 - 1, 7 - 7 - 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Realització de formes i composicions equilibrades a través de l'aplicació dels sistemes projectius. - Realització de composicions seriades i asimètriques utilitzant una forma modular. - Aplicació del concepte d'equilibri simètric i asimètric a la realització de composicions, inspiració a la natura (secció aurea), ritmes lliures, dinamisme a l'obra d'art, al disseny 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 7 - 7 - 7

	i a l'arquitectura. - Seqüències de muntatge a l'art modern.	
ACTITUDS	- Anàlisi i crítica d'obres d'art, estudis de composició. - Rigor en l'organització i planificació de les diferents fases en la realització de projectes. - Reconeixement de la importància de desenvolupar la capacitat per ordenar formes en qualsevol camp visual. - Superació de conceptes estètics i estereotips en la realització de composicions. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència.	- 1, 7 - 1, 7 - 7

Bloc 5: PERCEPCIÓ I REPRESENTACIÓ

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - El volum. - Formes tridimensionals. - Sistemes de representació. - Sistema dièdric. Planta, alçat i vistes laterals. - Sistema axonomètric. - Sistema cònic. - Formes modulars tridimensionals. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 1, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització de plànols seriatos, talls i doblecs sobre una superfície plana a la composició tridimensional. - Interpretació i utilització del croquis com anàlisi de l'acotament. - Representació de cossos i objectes utilitzant el sistema dièdric així com la realització del disseny d'un objecte. - Interpretació i representació d'una composició de volums geomètrics, utilitzant el sistema axonomètric sobre paper pautat. - Interpretació i representació d'obres arquitectòniques en perspectiva axonomètrica. - Representació en perspectiva cònica frontal en el disseny d'interiors. - Realització i creació d'una composició en perspectiva utilitzant el llenguatge del còmic. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 7 - 7 - 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació dels treballs de forma ordenada, precisa i rigorosa. - Valoració i reconeixement del concepte de mòdul en els diferents camps del disseny. - Curiositat i interès cap al dibuix arquitectònic i de disseny. - Apreciació de la importància que té el fet de seleccionar les tècniques, els materials i els estris, en funció de les característiques i necessitats previstes en el projecte. - Respecte al patrimoni cultural i artístic. - Atenció a l'observació de formes i espais. - Predisposició per comprendre i valorar nous enfocaments, perspectives i punts de vista. - Voluntat per abstraure la realitat, interès per comprendre l'organització de les formes arquitectòniques. - Valoració del rigor, l'exhaustivitat i la sistemàtica en les observacions. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 7 - 1, 2, 5, 7

Bloc 6: PROCEDIMENTS I TÈCNiques UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Suports en l'expressió gráfico-plàstica. - Materials i tècniques (bi i tridimensionals). - Els pigments, els aglutinants i els dissolvents. - La matèria en la forma volumètrica. - Materials poc convencionals. 	<ul style="list-style-type: none"> - 7 - 1, 2, 7 - 5, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació en obres gràfiques i plàstiques del suport sobre el qual estan realitzades i del tipus de material. - Estudi procesual i realització d'una composició seguint diferents criteris estètics i utilitzant suports, materials i tècniques pictòriques inspirades en exemples coneguts. - Invenció i experimentació amb materials poc convencionals. Tècniques expressives a les avantguardes (textures, collage, frottage, tec...) - Anàlisi dels trets particulars dels llenguatges i suports d'ús més freqüent al còmic, fotografia, cinema, pintura, escultura, disseny. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 5, 7 - 1, 4, 7 - 1, 7 - 1, 2, 3, 4, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Valoració de la qualitat que la instrumentació adequada atorga a qualsevol expressió plàstica. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7

	<ul style="list-style-type: none"> - Respecte per les normes de cura, ordre i neteja d'ambients, materials i espais. - Tendència a investigar sobre les virtualitats plàstiques dels materials de rebuig. - Predisposició per comprendre i valorar nous enfocaments a l'art modern. - Atenció a l'exemplificació visual oferta a classe i investigació a biblioteques. - Esforç personal per realitzar les propostes de treball i interès per a aconseguir resultats originals. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 7 - 1, 5, 7
--	---	---

Bloc 7: PROCÉS DE CREACIÓ

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Fases d'una obra: esbós, guió, maqueta. - Realització i acabat. - Fases d'un projecte tècnic: croquis, projecte i presentació final. - Factors que incideixen en els distints camps de l'expressió visual: personals, socials, anecdòtics, plàstics, simbòlics. - Tendències en les arts visuals. - Procediments expressius per a la consecució d'una finalitat. Relacions entre emissor i receptor. Funcions denotativa i connotativa. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2, 7 - 1, 2, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Diferenciació dels distints estils i tendències de les arts visuals. - Aprofundiment en distints camps del disseny (arquitectònic, gràfic i industrial). - Anàlisi dels factors que incideixen en un producte artístic. - Anàlisi del procediment expressiu més adequat a les finalitats. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 4, 7 - 1, 7 - 1, 2, 3, 4, 5, 7 - 1, 3, 4, 7
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Perseverança en la recerca de les dimensions estètiques i les qualitats expressives d'ambients urbans i naturals. - Valoració crítica de distintes manifestacions artístiques. - Apreciació, gaudiment i respecte del patrimoni històric, cultural i artístic. - Atenció a l'observació de formes i espais. - Rigor en el raonament geomètric. - Cura de portar el material tècnic i mantenir-lo en bon estat. - Predisposició per gaudir de la riquesa de formes, colors, tec... de la natura i del entorn cultural i consideració d'aquests com a font d'informació i de inspiració. - Apreciació de la importància que té el fet de seleccionar les tècniques, els materials i el estris, en funció de les característiques i necessitats previstes en el projecte. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 5, 7 - 1, 2, 7 - 1, 2, 4, 7

Bloc 8: IMATGE I SO

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Sintaxi del llenguatge cinematogràfic i videogràfic. - Estructures del llenguatge del cinema i dels gèneres. - La imatge de vídeo i l'enregistrament magnètic. - Elements de l'art seqüencial: imatge i seqüència, llenguatge i elements del còmic, narració en vinyetes, enquadrament, punt de vista, elements cinètics, gests, postures, muntatge, guió i art final. - Possibilitats expressives de la fotografia: enregistrament d'imatges, il·luminació, enquadrament, aplicacions tècniques. - La imatge digital. - Tècniques d'expressió gràficoplàstiques aplicades a l'animació i la interactivitat. 	

PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi de la sintaxi dels llenguatges visuals específics: mitjans de comunicació de masses. - Reconeixement i lectura d'imatges de vídeo i multimedia. - Realització de narracions gràfiques aplicant el concepte de seqüència, enquadrament i punt de vista. Estudi d'estructures seqüencials de muntatge. - Creació i manipulació d'imatges amb ordinador. - Utilització d'Internet per a la recerca d'imatges: bases d'imatges. - Aplicació de la imatge animada en formes multimèdia. - Realització d'un projecte audiovisual en grup. 	
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Esforç per reconèixer, utilitzar i respectar adequadament els signes visuals de comunicació presents en l'entorn. - Interès en assimilar l'ètica social aplicada a la imatge digital i a Internet. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	

II.2.2.1.- Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.

4t CURS	MATERIALS aconsellats	TEMPORITZACIÓ
I. LENGUATGE VISUAL I ELEMENTS GRÀFICO-PLÀSTICS (BLOC 1 I 2) <i>LLIBRE: "EDUCACIÓN PLÁSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL</i> <i>QUADERN D'ACTIVITATS: EDUCACIÓN PLÁSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL</i> AVALUACIÓ CONTINUA	<ul style="list-style-type: none"> - Làmines paper BASIC DIN A-4 i DIN A-3 sense marge. - Cartolines de colors i cartrons. - Paper d'aquarel·la. - Paper per a reciclatge. - Llapis de colors aquarel·lables. - Llapis de grafit 6H, 4H, 2H, HB, 2B, 4B, 6B. - Pinzells de pèl fi núm. 2/4, 6/8, 10/12. - Pinzells de pèl dur núm. 2/4, 6/8, 10/12. - Retolador punta fina negra. - Retoladors de colors. - Pintura al tremp (<i>gouache</i> o acrílica). - Carbonet, sanguina, llapis sèpia. - Pintures al pastel. - Guixos de colors. - Ceres de colors. - Materials diversos per a <i>collage</i> i <i>frottage</i>. - Materials diversos per a <i>ensamblage</i>. - Cola. - Tisores i <i>cuter</i>. 	1a AVALUACIÓ SET - DES
II. ANÀLISI I REPRESENTACIÓ DE FORMES/ LA COMPOSICIÓ (BLOC 3, 4 I 5) <i>LLIBRE: "EDUCACIÓN PLÁSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL</i> <i>QUADERN D'ACTIVITATS: EDUCACIÓN PLÁSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL</i> AVALUACIÓ CONTINUA	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Camera compacta o reflex de 35 mm. - Pel·lícula fotogràfica en blanc i negre i color. - Camera de vídeo. - Pel·lícula de vídeo. - Materials diversos per a pintura matèrica. - Làtex. - Linòleum. - Tinta d'estampació. - Gúbies de varies seccions i roleu d'entintar. - Materials diversos per a monotips (vidre o plàstic). 	2a AVALUACIÓ GEN - MARÇ
III. PROCEDIMENTS, TÈCNiques I FASES DE CREACIÓ (BLOC 6,7 i 8)	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Paper reticular isomètric. - Paper mil.limetrat. 	3a AVALUACIÓ ABR - JUN

<p>LLIBRE: "EDUCACIÓ PLÀSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL QUADERN D'ACTIVITATS: EDUCACIÓ PLÀSTICA Y VISUAL" , PROYECTO GRAPHOS, QUART D'ESO. ED. MC GRAW HILL</p> <p>AVALUACIÓ CONTINUA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Trames i transferibles. - Regle graduat, escaire, cartabò, compàs. - Ordinador amb programes de tractament d'imatge. 	
---	--	--

II.2.2.2.- Criteris de qualificació per a 4^t curs.

Es considera **aprovat l'alumne que aprova la tercera avaluació**, ja que es tracta d'una **avaluació continua**, A cada avaluació es considerarà com a puntuable les proves objectives recollides per el professor i els exàmens.

5.1. Procediments d'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes.

- 1.- Seguiment de les activitats i treballs realitzats per l'alumne majoritàriament a classe, i en alguns casos a casa, controlant la consecució dels objectius proposats per a cada una d'elles. Aquest seguiment ens proporcionarà un recurs per valorar la capacitat de l'alumne d'organització de la informació, la capacitat de resolució de problemes, la creativitat i imaginació, així com el domini de les tècniques d'expressió plàstica i visual. No es descarta, tanmateix, la possibilitat d'adaptar aquests criteris a alguns casos particulars d'alumnes que per les seves característiques individuals necessitin un seguiment diferenciat.
- 2.- L'observació sistemàtica del treball diari de l'alumne, analitzant per una part els hàbits de treball, valorant l'esforç de superació i la participació en els treballs d'equip i controlant la realització dels procediments, i per una altra part les seves intervencions i la qualitat de les mateixes, valorant la utilització correcta de la terminologia pròpia de l'àrea i la capacitat de comprensió, anàlisi i crítica, així com el respecte pel treball propi i dels altres.
- 3.- Proves objectives (treballs i/o exàmens) que ens permetran avaluar continguts de tipus conceptual i procedimental de manera globalitzadora.
- 4.- L'expressió de les seves opinions sobre situacions conflictives, i les seves actituds i comportaments habituals serviran per avaluar l'adquisició dels valors implicats en els temes transversals i de vegades seran valorats conjuntament en les proves objectives a través dels temes triats a les composicions lliures quan calgui.

5.2. Criteris de qualificació.

- 1.- Lògica en el procés d'aprenentatge i treball.
S'avaluarà la capacitat que tingui l'alumne d'establir un procés recolzat en la lògica, tant per a l'anàlisi com per a la síntesi dels llenguatges visuals i plàstics.
Es valorarà el coneixement abstracte i la seva aplicació com a recolzament en la realització d'activitats concretes.
- 2.- Creativitat desenvolupada en les seves produccions.
S'avaluarà la capacitat de resoldre els problemes plantejats de manera diferent i amb concepció pròpia, superant estereotips i convencionalismes.
Es valorarà la inquietud en la recerca de solucions alternatives i amb la utilització de codis, terminologia i procediments dels llenguatges visuals.
- 3.- Correcció en l'expressió plàstica de les seves produccions.
S'avaluarà la netedat, la cura del material, el gust per l'ordre en la representació i en el maneig de materials i tècniques.
- 4.- Capacitat de treball.
S'avaluarà l'esforç i la dedicació posada en la realització de les activitats.
Es valorarà l'actitud d'interès i la varietat de produccions presentades
- 5.- Treball en equip.
S'avaluarà la capacitat d'adaptació a un grup de treball, evitant personalismes i responsabilitzant-se de les tasques pròpies.
- 6.- Actitud general.
S'avaluarà la capacitat de relació amb la resta d'individus del grup i la seva actitud respecte a la matèria pròpia de l'àrea.
Es valorarà la correcció en les formes i respecte cap a les diferències.

Hi ha unes normes que l'alumne haurà de tenir present :

Al final de cada avaluació l'alumne haurà lliurat tots els treballs per poder fer mitjana. Cada treball té un termini de lliurament que s'ha de respectar escrupolosament, s'hi falta qualche treball no es farà mitjana i l'alumne quedarà suspès provisionalment. No es podrà lliurar un treball endarrerit a final de cada avaluació. En cas de més treballs endarrerits o de que la mitjana no sigui de 5 l'alumne estarà suspès i podrà recuperar l'avaluació lliurant els treballs que l'hi falten i/o repetint els treballs suspesos.

A setembre hi haurà una prova objectiva dels continguts de tot el curs per a tots els alumnes que no hi hagin superat els objectius i els continguts de l'assignatura; aquesta es considerarà aprovada si en aquest examen es trau un mínim de cinc.

La nota va referida a la comprensió (conceptes) adquirits per l'alumne, als procediments i el seu grau d'adquisició i a les actituds que manté l'alumne (actitudinal), aquestes tres línies expressades als objectius generals i específics de l'àrea, al tractament dels temes transversals, als continguts i a la mateixa metodologia del departament, pretén subratllar el significat final i global de la nota treta directament de les proves objectives (exàmens i/o treballs) fent mitjana.

II.2.2.3.- Criteris d'avaluació per a 4t curs.

1. Planificar i desenvolupar projectes o produccions pròpies sota la supervisió del professorat, seleccionant, entre els diferents llenguatges gràfics (plàstics i visuals), el més adequat a les necessitats d'expressió i demostrant autonomia, creativitat i responsabilitat en el treball.

Aquest criteri pretén conèixer si l'alumnat adquireix habilitats per realitzar una investigació prèvia, recopilant la informació necessària, seleccionant aquella que millor s'ajusta a les condicions del projecte, planifica els passos a seguir en el procés d'elaboració de les seves produccions, planteja missatges gràficoplàstics de forma original i creativa, organitza el seu treball i pren decisions establint prioritats, complint amb les especificacions i els terminis acordats i avaluant l'eficàcia del procés seguit i la tècnica triada a la vista del resultat obtingut i mostra interès per portar a terme l'activitat.

2. Realitzar creacions plàtiques personals utilitzant diverses tècniques d'expressió gràficoplàstiques (dibuix artístic, volum i gravat), seleccionant la tècnica més adequada a la intenció expressiva que es persegueix, justificant els motius de l'elecció i investigant amb materials i tècniques per a trobar solucions originals.

Amb aquest criteri s'intenta comprovar si l'alumnat coneix diferents tipus de suports i tècniques bidimensionals i tridimensionals (materials de deixalla i moldeables) i els aplica en les seves produccions: recursos gràfics (proporció, adreça, contorn, perspectiva, ombra, clarobscur i textura) en la representació d'un objecte real; llapis de grafit i de colors en l'anàlisi gràfica; la presentació i acabat de dibuixos que representin diferents objectes, ambients urbans, entorns naturals, formes i monuments arquitectònics.

3. Diferenciar els estils i tendències de les arts visuals, valorar les formes i imatges que proposa el camp de l'art a través del temps, amb especial atenció a l'art contemporani, i interessar-se per l'estudi, l'anàlisi i la interpretació de les mateixes.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat, a partir de l'observació d'obres significatives d'algun dels autors més representatius de l'escultura, arquitectura i pintura de cada època, és capaç d'analitzar obres representatives dels diferents gèneres o estils artístics, identificant els suports i materials empleats i alguns elements formals que les caracteritzen i relacionar els estils i corrents artístics amb el context històric, cultural i social en el qual apareixen.

4. Descriure objectivament formes tridimensionals mitjançant els diferents sistemes de representació.

Amb aquest criteri s'avalua si els alumnes representen la realitat tal com la veuen sobre un suport bidimensional mitjançant representacions que no requereixen operacions complicades en el seu traçat. S'avaluarà la correcció en el traçat geomètric dels elements utilitzats, la seva adequada relació entre distància i grandària i la seva disposició en l'espai.

5. Produir obres multimèdia i produccions videogràfiques utilitzant tècniques pròpies.

Aquest criteri pretén avaluar si cada alumne o alumna reconeix els processos, les tècniques i els materials utilitzats en els llenguatges específics fotogràfics, cinematogràfics i videogràfics (enquadraments, punts de vista i trucs). Per això, dintre d'un equip de treball supervisat pel professor o professora i utilitzant com a eina de treball la càmera de vídeo digital i la càmera digital, l'alumne o alumna haurà de ser capaç de manejar amb soltesa la càmera de fotos i la videocàmera; gravar diferents tipus de plans; produir i interpretar guions (literaris i tècnics) i guions il·lustrats; aportar solucions creatives, planificant i elaborant la documentació necessària a partir del guió o projecte, i treballar de forma organitzada i solidària, adaptant-se a diversos llocs de treball dintre del grup.

6. Utilitzar recursos informàtics i les tecnologies de la informació i la comunicació, així com del disseny gràfic, el dibuix assistit per ordinador i l'edició videogràfica.

Aquest criteri tracta d'avaluar la capacitat dels alumnes per realitzar les seves pròpies creacions amb l'ajuda de diverses eines relacionades amb les tecnologies de la informació i la comunicació. Per això, utilitzant com a recurs l'ordinador i els programes disponibles, els alumnes haurien de ser capaços d'aplicar, mitjançant un editor gràfic, diferents retocs a imatges captades a través de l'escàner i/o mitjançant una càmera digital; d'utilitzar un editor de dibuix per dissenyar un cartell en el qual es combinin adequadament textos, il·lustracions, colors i formes, i de realitzar, mitjançant un editor de vídeo, senzilles operacions d'edició, tall i certs efectes especials.

7. Utilitzar la sintaxi pròpia de les formes visuals del disseny i la publicitat. Distingir en un objecte simple ben dissenyat els seus valors funcionals units als estètics (proporció entre les seves parts, color i forma).

Per això, en la realització de projectes elementals de disseny (d'objectes, gràfic, interiorisme, moda i publicitat), l'alumnat ha de demostrar que és capaç d'aprofitar la gran varietat de possibilitats compositives que ofereixen els elements visuals del disseny per aconseguir el resultat que més s'aproximi a la proposta plantejada; saber utilitzar diferents contrastos per donar un major significat a la comunicació i un aspecte més dinàmic al disseny; realitzar combinacions amb les estructures bàsiques del disseny en projectes de disseny gràfic, fins aconseguir una imatge original i creativa, i emprar, amb sentit crític, la seva capacitat de composició, comunicació i expressió en el disseny de cartells, caràtules de CD, disseny de marques, portades de llibres, etc. També ha de saber utilitzar, en la fase de representació realista, la tècnica graficoplàstica més idònia per conferir al producte qualitats expressives, amb una presentació d'acord amb la finalitat per a la qual es concep.

8. Realitzar projectes artístics de manera cooperativa.

Mitjançant plantejaments que incloguin papers diferenciats i complementaris en l'elaboració d'un producte final, l'alumnat hauria de ser capaç d'aplicar estratègies pròpies i adequades del llenguatge visual al projecte plantejat; també de respectar i incorporar al projecte plàstic les idees i solucions proposades pels seus companys i companyes aportant solucions a les dificultats que apareguin durant la realització del projecte i valorar i defensar la seva contribució al desenvolupament del projecte, acceptant els errors propis i mostrant una actitud de respecte cap a les crítiques dels seus companys i companyes.

9. Apreciar i valorar el patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears i d'altres cultures diferents de la pròpia, mostrant actituds crítiques i d'estima i respecte cap a les manifestacions plàstiques i visuals de l'entorn, superant inibicions i prejudicis.

Per això es valorarà que, mitjançant la realització de treballs en grup que requereixin el contrast d'opinions per arribar a conclusions consensuades, l'alumnat sàpiga distingir els elements formals en diferents tipus d'imatges i obres d'art; identifiqui, de forma aproximada, la tècnica o conjunt de tècniques utilitzades en l'execució d'una obra; sigui capaç de descriure oralment o per escrit, mitjançant la realització d'una fitxa tècnica, les característiques d'obres d'art, publicitàries i de disseny, tenint en compte les seves dimensions comunicatives i estètiques; realitzi l'esquema gràfic d'una obra d'art atenant a la seva perspectiva, centre o centres d'interès, recorreguts visuals, distribució de masses i tonalitats; interpreti els plànols tècnics corresponents a projectes arquitectònics, objectes de disseny i mecanismes tècnics no gaire complexos, i sàpiga reconèixer les obres pictòriques, escultòriques i arquitectòniques més significatives del patrimoni cultural balear.

10. Expressar idees pes mitjà de missatges visuals respectants els valors i les normes de les societats democràtiques, elaborant i participant activament en projectes de creació visual cooperatius.

Mitjançant aquest criteri es pretén saber si els alumnes utilitzen i analitzen els mitjans visuals com a instruments d'expressió personal, mostrant una actitud crítica enfront de les manifestacions insolidàries, sexistes i discriminatòries, demostrant actituds de respecte, tolerància, flexibilitat, interès i conductes responsables, així com actituds que fomentin l'autocrítica.

II.2.2.4.- Criteris mínims exigibles per a 4^{tr} curs.

- A. Saber analitzar les distintes qualitats de la imatge.
- B. Saber reconèixer la funció socio-cultural de la imatge en la història.
- C. Saber aplicar en composicions gràfiques el grau d'iconicitat i abstracció.
- D. Saber emprar les diferents fases d'un projecte creatiu.
- E. Saber afegir textures a un disseny utilitzant diferents tècniques.
- F. Saber realitzar composicions gràfiques fent servir les etapes estudiades.
- G. Saber utilitzar amb soltesa la línia com a element estructurador de formes.
- H. Saber utilitzar el simbolisme del color a obres gràfiques pròpies i saber interpretar les dels altres.
- I. Reconèixer les funcions tècniques d'una composició audiovisual.
- J. Saber realitzar una narració temporal a partir d'una imatge fixa.
- K. Saber encaixar imatges de forma proporcionada.
- L. Saber solucionar gràficament problemes d'escales.
- M. Saber interpretar intencions plàstiques a tot tipus d'obres d'art.
- N. Saber reconèixer formes complexes com la ramificació, translació i expansió en elements naturals.
- O. Saber dibuixar correctament ovals, ovoides, el·lipsis i espirals, així com a conèixer les proporcions aures.
- P. Saber dibuixar sòlids desenvolupats a partir de les seves vistes dièdriques i viceversa, saber utilitzar acotacions i nomenclatures.
- Q. Comprendre la vinculació que existeix entre els sistemes de representació tècnics i l'art.
- R. Saber dibuixar en esbós i tècnicament una composició en perspectiva cònica.
- S. Saber presentar projectes nets i amb un disseny apropiat i original.

III. BATXILLERAT: PROGRAMACIÓ DE LA MATÈRIA DE DIBUIX TÈCNIC.

1. INTRODUCCIÓ.

El Dibuix Tècnic és un mitjà d'expressió i comunicació indispensable, tant en el desenvolupament de processos d'investigació científica, com en la comprensió gràfica de projectes tecnològics la darrera finalitat dels quals sigui la creació i fabricació d'un producte. La seva funció essencial en aquests processos consisteix en ajudar a formalitzar o visualitzar el que s'està dissenyant o descobrint, i contribueix a proporcionar des d'una primera concreció de possibles solucions fins a la darrera fase del desenvolupament, on es presenten els resultats en plànols definitivament acabats.

El Dibuix Tècnic no només ajuda a la concreció visual, sinó que també contribueix a comunicar idees en qualsevol moment del seu desenvolupament, la qual cosa resulta uns dels aspectes més rellevants de la comunicació. El dibuix, en fase d'esbós previ, és un instrument ideal per desenvolupar, mitjançant la comunicació i confrontació d'opinions, treballs d'investigació o propostes de disseny de tot tipus. Dita funció de comunicació que el caracteritza afavoreix no només les fases de creació, sinó la posterior difusió i informació sobre l'objecte en situació de projecte o fabricació, la qual cosa fa d'ell un instrument insubstituïble pel desenvolupament de l'activitat científica i tecnològica. Aquesta requereix que la comunicació sigui objectiva, d'interpretació unívoca i capaç de permetre un diàleg fluid entre projectista, fabricant i usuari. Per això s'estableix un conjunt de convencionalismes i normes que caracteritzen el llenguatge específic del dibuix tècnic, i que li donen el seu caràcter objectiu, fiable i universal.

Considerant el dibuix tècnic com un mitjà de comunicació o transmissió d'idees, deu contemplar-se també des del punt de vista de la lectura i comprensió d'idees o projectes dels demés. La ràpida i correcta interpretació de certes informacions, com plànols o dades de caràcter gràfic, és absolutament necessària per a l'adquisició de sabers bàsics per a la maduresa i progrés de l'alumne. D'aquesta manera es troben definides en el dibuix tècnic les funcions instrumentals d'anàlisi, investigació, expressió i comunicació en torn als aspectes visuals de les idees i les formes. El desenvolupament de capacitats vinculades a aquestes funcions constituirà el nucli de les finalitats formatives que poden aconseguir-se amb aquesta matèria.

Partint de les anteriors consideracions, s'acoten tres grans subconjunts que constitueixen els pilars sobre els que construir l'assignatura de Dibuix Tècnic:

- 1.- Els traçats geomètrics i descriptius, que es necessiten per a la representació objectiva de formes;
- 2.- La normalització, que simplifica i universalitza els dibuixos; i,
- 3.- Les tècniques gràfiques, que enriqueixen la comunicació de les representacions.

2. OBJECTIUS.

2.1. Objectius generals.

El desenvolupament d'aquesta assignatura ha de contribuir a que l'alumne adquireixi les següents capacitats:

- 1.- Desenvolupar destreses i habilitats que li permetin expressar amb precisió, claredat i objectivitat solucions gràfiques.
  - Raonar a partir d'elements i relacions geomètriques.
  - Adquirir l'hàbit de representar mentalment les formes i els espais.
- 2.- Valorar les possibilitats del Dibuix Tècnic com a instrument d'investigació, apreciament la universalitat del llenguatge objectiu en la transmissió i comprensió d'informacions.
  - Valorar el llenguatge gràfic del Dibuix Tècnic com a mitjà de comunicació, d'investigació i de Coneixement, i que permet desenvolupar activitats de tipus científic-tècnic i de tipus expressiu, creatiu i estètic.
  - Expressar-se amb fluïdesa i propietat amb la terminologia pròpia del Dibuix Tècnic.
- 3.- Conèixer i comprendre els fonaments del Dibuix Tècnic per aplicar-los a la interpretació de plànols i per elaborar solucions raonades davant problemes geomètrics en el pla i en l'espai.
  - Comprendre la geometria com un conjunt de conceptes relacionats per propietats i lleis.
  - Fer transferències de la tridimensió a la bidimensió i en la mateixa bidimensió, utilitzant les sistematitzacions de la geometria descriptiva.
  - Dibuixar formes i espais a partir de conceptualitzacions pròpies de la geometria plana, de la geometria projectiva i de la geometria descriptiva.
- 4.- Valorar la normalització com a convencionalisme idoni per simplificar, no només la producció, sinó també la comunicació, donant-li un caràcter universal.
  - Resoldre problemes de construcció gràfica i de representació tècnica amb fluïdesa, emprant les normes establertes amb correcció i criteri.
- 5.- Comprendre i representar formes mitjançant croquis acotats, atenint-se a les normes UNE i ISO.
- 6.- Integrar els coneixements que el Dibuix Tècnic proporciona dins els processos d'investigació, siguin aquests científics o tecnològics.
- 7.- Valorar el correcte acabat del dibuix, així com les millores que en la representació puguin introduir les diverses tècniques gràfiques.
  - Conèixer l'abast operatiu d'estrís, materials, i tècniques propis del Dibuix Tècnic i emprar-los amb fluïdesa.

- Adquirir l'hàbit de treballar de manera ordenada, organitzada i precisa.

8.- Utilitzar el traçat de croquis i perspectives a ma alça, per tenir destresa i rapidesa en expressió gràfica.

9.- Relacionar l'espai amb el pla comprenent la necessitat d'interpretar el volum en el plànol, mitjançant els sistemes de representació.

10- Integrar els seus coneixements de dibuix tècnic dins dels processos tecnològics i en aplicacions de la vida quotidiana, revisant i valorant l'estat de consecució del projecte o activitat sempre que sigui necessari.

11- Interessar-se per les noves tecnologies i els programes de disseny, gaudint amb la seva utilització i valorant les seves possibilitats en la realització de plànols tècnics.

2.2. Objectius específics.

1. Descobrir i identificar formes i estructures geomètriques, en referents reals i representats tècnicament.
2. Explicar relacions bàsiques de pertinença, d'incidència, mètriques i projectives entre formes geomètriques.
3. Resoldre problemes simples de geometria aplicada que impliquin construccions de formes geomètriques i representacions tècniques, utilitzant, si s'escau, el programari adient.
4. Transferir formes tridimensionals i espais a la bidimensió aplicant els sistemes de representació, i escales.
5. Aplicar, en la representació de formes i espais, relacions i correspondències elementals entre els diferents sistemes de representació.
6. Desenvolupar en el pla cossos geomètrics simples i construir-los tridimensionalment.
7. Actuar creativament i emprar el mínim de recursos amb la màxima claredat i qualitat gràfica per aconseguir les solucions constructives i representatives.
8. Obtenir valors mètrics i/o expressius preestablerts en representacions tècniques.
9. Realitzar croquis acotats de referents d'àmbit industrial i/o arquitectònic.
10. Conèixer les normes i simbologia pròpies de la matèria i emprar-les adequadament.
11. Utilitzar amb facilitat el croquis i la perspectiva intuïtiva com a eines informatives, de pensament i d'investigació gràfica.
12. Descriure oralment, amb fluïdesa i precisió terminologia, formes geomètriques, els seus elements i relacions, i el seu procés de construcció o de representació gràfica.
13. Interpretar construccions i representacions tècniques, identificant-hi la seqüència de traçat implícita.
14. Seleccionar tècniques, materials i estris adients a una proposta, disposar d'ells en el moment oportú, i realitzar les respostes gràfiques amb precisió, pulcritud i convenient grau d'acabat.
15. Utilitzar la informàtica com a recurs d'assistència en el dibuix tècnic.
16. Adquirir l'hàbit de recopilar de manera rigorosa, clara i completa, les explicacions i els treballs de classe, per tal de fer-los útils per a l'estudi de la matèria.
17. Participar activament en la bona dinàmica del grup-classe i especialment en treballs cooperatius.
18. Demostrar exigència i esperit de superació en les activitats pròpies de la matèria.
19. Utilitzar les capacitats adquirides en Dibuix Tècnic, en activitats d'aprenentatge proposades en altres matèries curriculars i en altres àmbits.

3. CONTINGUTS.

3.1. Continguts generals.

FETS, CONCEPTES I SISTEMES CONCEPTUALS

1. Conceptualització geomètrica.

1.1 La geometria com a pensament de formes i espais. Nocions d'estructura orgànica i d'estructura geomètrica.

1.2 Valors funcionals de la geometria.

2. Llenguatge gràfic i geomètric.

2.1 Geometria de les formes. Elements geomètrics propis i impropis. Determinacions. Relacions d'incidència. Formes poligonals. Elements propis i vinculats. Relacions mètriques. Equivalència. Corbes planes. Elements propis i vinculats. Relacions mètriques i relacions de tangència. Formes geomètriques tridimensionals. Poliedres. Cossos radials i de revolució. Seccions.

2.2 Geometria projectiva Transformacions projectives. Aplicacions gràfiques.

2.3 Geometria descriptiva. Sistemes de representació de projecció cilíndrica: Acotat, Dièdric i Axonomètric. Fonaments, operativitat i interrelació. Valors mètrics i valors expressius. Perspectiva cònica. Fonaments. Operativitat intuïtiva. Valors mètrics i valors expressius.

2.4 Convencions comunicatives. Normalització i simbologia industrial i arquitectònica.

3. Dibuix tècnic i projecció. La representació tècnica.

3.1 Funcionalitat i estètica de la descripció i representació objectiva. Àmbits d'aplicació.

3.2 Tipologia d'acabats i de presentació. El croquis acotat. Els plans. El projecte.

3.3 Estris, materials i tècniques (manuales, reprogràfiques i informàtiques de dibuix tècnic).

PROCEDIMENTS

1. Anàlisi de formes i d'espais.

1.1 Observació directa de formes geomètriques bi i tridimensionals.

1.2 Abstracció d'elements, relacions i estructures geomètriques en les formes de l'entorn quotidià.

1.3 Observació indirecta, a partir de representacions fotogràfiques, videogràfiques, infogràfiques, dibuixos i pintures, de formes i espais.

1.4 Descripció verbal de formes bi i tridimensionals.

1.5 Amidament de cossos i espais.

1.6 Descomposició / agrupament de formes geomètriques bi i tridimensionals, mentalment i gràfica.

1.7 Realització d'apunts, esborranys, notes de realitats o de formes imaginades.

2. Ús del llenguatge gràfic i geomètric.

2.1 Construccions de geometria plana. Dibuix de formes geomètriques bidimensionals a partir de dades.

2.2 Transferències entre la tridimensió i la bidimensió, i entre la mateixa bidimensió. Realització de croquis acotats. Dibuix de formes bi i tridimensionals, aplicant la geometria descriptiva, a partir de referents reals o d'altres representacions. Utilització d'escales gràfiques i numèriques. Desenvolupament i construcció tridimensional de cossos geomètrics. Descripció oral i escrita de processos de construcció de formes geomètriques i de representació tècnica.

2.3 Lectura de missatges tècnics. Abstracció d'elements i relacions geomètriques en construccions geomètriques i representacions tècniques. Interpretació de representacions tècniques codificades amb els sistemes de representació. Seqüenciació de processos constructius de formes geomètriques i de representacions tècniques. Descodificació i aplicació de normes i simbologia pròpies del dibuix tècnic.

3. Instrumentalització del dibuix tècnic.

3.1 Descripció i representació de formes i espais.

3.2 Projectació de formes i espais per mitjà del dibuix tècnic.

3.3 Utilització de tècniques manuals, reprogràfiques i infogràfiques pròpies del dibuix tècnic.

VALORS, NORMES I ACTITUDS

1. Interès en activitats de conceptualització geomètrica.

1.1 Predisposició per l'observació analítica de realitats i representacions tècniques.

1.2 Atenció en les argumentacions i exemplificacions ofertes a classe.

1.3 Interès pel Coneixement tècnic i científic de l'entorn artificial.

2. Predisposició per a l'ús del llenguatge gràfic i geomètric.

- 2.1 Interès en la descodificació de traçats i representacions tècniques.
- 2.2 Valoració de la funció comunicativa del llenguatge gràfic objectivat.
- 2.3 Reconeixement de valors estètics en les representacions tècniques.

3. Interès en la Instrumentalització del dibuix tècnic.

- 3.1 Cura de la qualitat gràfica de les respostes dibuixades.
- 3.2 Previsió de l'instrumental necessari en activitats pràctiques.
- 3.3 Valoració de la tecnologia de la informació i de les seves aplicacions a la representació gràfica.
- 3.4 Rigor, mètode i constància en la realització de tasques.
- 3.5 Contribució activa a la bona dinàmica d'aula.
- 3.6 Autocrítica i exigència en les activitats desenvolupades.
- 3.7 Esperit creatiu en la resolució de problemes i en la Projectació.
- 3.8 Interès per la relació del Dibuix Tècnic amb altres matèries curriculars

III.1. BATXILLERAT 1: Blocs de continguts i unitats didàctiques Dibuix Tècnic 1.

Art i dibuix tècnic

BLOC 1. Història del dibuix tècnic. La geometria en l'art.

1. Disseny i producció d'estris i instruments: el dibuix com a element traçador.
2. El període egipci. Primeres nocions de geometria. Les piràmides. Tales de Milet.
3. El període clàssic. Els fonaments de la geometria: Pitàgores, Arquimedes, Euclides, Apol·loni. Aplicacions a la ceràmica, l'escultura i l'arquitectura gregues. L'arquitectura romana. Geometria a les pintures i mosaics romans.
4. Edat mitjana: proporcionalitat basada en el triangle i el quadrat. Arquitectura: les catedrals.
5. L'art islàmic. La concepció geomètrica del món.
6. Renaixement: naixement de la perspectiva. Alberti, Leonardo da Vinci, Albert Dürer.
7. Barroc: ús virtuós de la perspectiva.
8. El segle XIX: Gaspar Monge, naixement de la geometria descriptiva. El dibuix tècnic amb la Revolució Industrial.
9. El segle XX: la normalització i el dibuix assistit per ordinador. Geometrització de l'art.
10. Estudi i anàlisi de diferents obres d'art representatives dels diversos períodes històrics: valoració del grau d'implicació del dibuix tècnic en la seva elaboració.

BLOC 2. Recursos estètics del dibuix tècnic.

1. Forma, material, superfície i color.
2. Tècniques gràfico-plàstiques. Presentació final. Maqueta.
3. Noves possibilitats tecnològiques i informàtiques.
4. Valoració de la importància del dibuix tècnic en el disseny: anàlisi del seu paper en l'elaboració del projecte.
5. Valoració de la importància del dibuix tècnic en el desenvolupament de la societat. Funcionalitat i estètica.

Geometria mètrica aplicada

BLOC 3. Traçats fonamentals en el pla

1. Utilització correcta de materials i de les tècniques de traçat que hi estan associades : compàs, regle, escaire, cartabó, llapis, estilògrafs.
2. Llocs geomètrics: definició .
3. Segments i rectes: operacions amb segments, mediatris. Paral·lelisme. Perpendicularitat.
4. Angles: tipologia, operacions amb angles, construccions d'angles amb compàs i amb escaire i cartabó, bisectrius.
5. Circumferències: elements de la circumferència.
6. Realització amb els estris bàsics de dibuix dels traçats geomètrics fonamentals treballats en aquest tema, utilitzant la informació adequada i realitzant els càlculs necessaris en l'execució d'exercicis i resolució de problemes geomètrics.
7. Mètodes per a treballar endreçadament amb ordre i pulcritud, amb un ús correcte i sistemàtic tant del lèxic específic del dibuix tècnic com de les tècniques bàsiques del traçat geomètric.

BLOC 4. Polígons

1. Triangles: definició, propietats i classificació. Construccions bàsiques a partir de diverses dades conegudes.
2. Quadrilàters: definició, propietats i classificació. Construccions bàsiques a partir de diverses dades conegudes.
3. Polígons regulars: definició i classificació. Mètodes generals de construcció de polígons regulars. Mètodes de construcció de polígons regulars a partir del radi. Construcció de polígons regulars pels mètodes estudiats.
4. Realització amb els estris bàsics de dibuix dels traçats geomètrics fonamentals treballats en aquest tema, utilitzant la informació adequada i realitzant els càlculs necessaris en l'execució d'exercicis i resolució de problemes geomètrics relacionats amb triangles, quadrilàters i polígons regulars.
5. Incorporació de la notació i simbologia adequades en el traçat de triangles, quadrilàters i polígons.

BLOC 5. Proporcionalitat i semblança. Escales.

1. Relacions geomètriques: proporcionalitat i semblança. Proporcionalitat directa: teorema de Tales i les seves aplicacions a operacions amb segments. Semblança de figures planes. Proporcionalitat inversa. Igualtat. Escales: tipus i la seva aplicació.
2. Resolució, amb els estris de dibuix, de problemes gràfics de proporcionalitat aplicats a formes geomètriques bàsiques amb la utilització i aplicació tant de la simbologia i el lèxic específics de les relacions geomètriques, com dels fonaments teòrics.
3. Representació de les diferents escales i realització del triangle universal d'escales, així com construcció de dibuixos aplicant les diverses classes d'escales més usals.
4. Construcció de figures iguals a d'altres pels diferents mètodes: per còpia d'angles, per coordenades, per radiació, per triangulació, per quadrícula.
5. Representació dels càlculs gràfics necessaris per a la resolució de treballs relacionats amb la proporcionalitat, les escales i la igualtat.

BLOC 6. Transformacions geomètriques.

1. Transformacions geomètriques: classificació. Simetria, gir i translació com a casos particulars de l'homologia.
2. Resolució, amb els estris de dibuix, de problemes gràfics sobre transformacions geomètriques aplicats a formes geomètriques bàsiques amb la utilització i aplicació sistemàtica tant de la simbologia i el lèxic específics com dels fonaments teòrics.

3. Representació dels càlculs gràfics necessaris per a la resolució de treballs relacionats amb la simetria, el gir i la translació.

BLOC 7. Traçat de tangències. Definició i traçat d'òvals, ovoides, volutes, espirals i hèlix.

1. Tangències: propietats. Tangències entre rectes i circumferències i entre circumferències entre si.
2. Realització de les construccions bàsiques de tangències, amb aplicació de les seves propietats, així com identificació dels diferents casos en l'anàlisi i execució de dibuixos més clomplexos.
3. Enllaços: tipus i la seva aplicació.
4. Realització amb correcció dels enllaços corresponents en el disseny d'objectes senzills, amb utilització i aplicació del lèxic i la simbologia corresponents.
5. Corbes tècniques: definició, propietats, classificació, traçat i la seva aplicació al dibuix tècnic. Oval. Ovoide. Voluta. Espiral. Hèlix.
6. Realització d'òvals, ovoides, volutes i espirals, en diferents variants segons les dades, amb aplicació dels procediments de les corbes tècniques, així com de les propietats de les tangències. Disseny d'objectes senzills que presentin enllaços amb aquests tipus de corbes.

Geometria descriptiva

BLOC 8. Fonaments i finalitat dels diferents sistemes de representació: carcterístiques diferencials.

1. Geometria descriptiva: definició.
2. Sistemes de representació: fonaments dels distints sistemes, característiques i utilització òptima de cada un dels quals, tant pel que fa al lèxic específic com a la idoneïtat de les àrees d'aplicació, entenguent la necessitat i importància dels diversos sistemes de representació.

BLOC 9. Sistema dièdric i el mètode directe: Representació del punt, recta i pla: relacions i transformacions més usuals.

1. Sistema dièdric: fonaments. Elements que intervenen en el sistema dièdric: plans de projecció, línia de terra, diedres, plans bisectors.
2. Punt, recta, pla: representació i alfabet. Representació per coordenades. Rectes particulars del pla. Tercera projecció.
3. Paral·lisme. Perpendicularitat.
4. Intersecció recta-recta, pla-pla i recta-pla.
5. Figures planes: projeccions.
6. Representació de formes polièdriques senzilles. Seccions.
7. Distàncies. Concepte de veritable magnitud. Concepte de desenvolupament d'un cos.
8. Realització i resolució de problemes de paral·lisme, d'interseccions i de representació de figures planes i de volums senzills, fent servir els recursos estudiats i amb la correcta utilització del lèxic i la simbologia corresponents.

9. Determinar les distàncies més simples entre elements. Determinar veritables magnituds de formes planes i de seccions situades en posicions senzilles: plans de perfil, projectants o paral·lels als de projecció.
10. Desenvolupar cossos polièdrics senzills.
11. Sistema dièdric directe: comparació entre dièdric directe i tradicional. Punt, recta, pla. Pertinença. Interseccions i visibilitat. Paral·lelisme. Perpendicularitat. Figures planes.

BLOC 10. Els sistemes axonomètrics. Perspectives isomètrica i cavallera. Representació de sòlids.

1. Sistemes axonomètrics ortogonals: fonaments. Triangle fonamental.
2. Sistema axonomètric isomètric. Escala isomètrica i coeficient de reducció.
3. Punt, recta, pla: representació i posicions. Traces de la recta i del pla. Parts vistes i ocultes.
4. Pas del sistema dièdric a l'axonomètric. Resolució de problemes de definició de punts, rectes i plans.
5. Figures planes: perspectiva isomètrica de figures planes i de la circumferència.
6. Volums: perspectiva isomètrica de cossos senzills partint de les seves vistes dièdriques i viceversa.
7. Interpretació correcta dels enunciats en la resolució gràfica de problemes en isomètrica, amb una utilització correcta del lèxic i la simbologia corresponents.
8. Sistemes axonomètrics oblics: fonaments.
9. Sistema de perspectiva cavallera. Dades del sistema, escales gràfiques i coeficient de reducció.
10. Punt, recta, pla: representació i posicions.
11. Pas del sistema dièdric a la perspectiva cavallera.
12. Figures planes: perspectiva cavallera de figures planes i de la circumferència.
13. Volums: perspectiva cavallera de sòlids senzills partint de les seves vistes dièdriques i viceversa.
14. Interpretació correcta dels enunciats en la resolució gràfica de problemes de perspectiva cavallera amb una utilització correcta del lèxic i la simbologia corresponents.

Normalització i croquitxació

BLOC 11. Normalització

1. Funcionalitat i estètica de la descripció i la representació objectiva. Ambits d'aplicació.
2. Concepte de normalització. Normes fonamentals UNE, ISO: objectius, classificació.
3. Formats normalitzats: designació, dimensions, marges i requadres dels formats, plegament de plans, reproducció i arxiu. Línies i retolació normalitzada. Escales normalitzades.
4. Elaboració de dibuixos aplicant la normalització corresponent a formats, tipus de línies, retolació i escales normalitzades, amb localització i utilització de la informació adequada, així com utilització del lèxic i la simbologia corresponents.

BLOC 12. Croquitxació

1. Utilització de tècniques manuals, reprogràfiques e infogràfiques pròpies del dibuix tècnic.
2. Tipologia d'acabats i de presentació. El croquis acotat. Principis de representació: generalitats, denominació i posicions relatives de les vistes, vistes necessàries d'una peça. Acotació: generalitats, elements d'acotació, sistema de disposició de cotes, símbols d'acotació.
3. Croquisació: l'esbós i la seva gestació creativa. Interpretació correcta dels croquis i procés per a la seva elaboració.
4. Realització de croquis a mà alçada, de formes i estructures volumètriques senzilles, a partir de referents reals o imaginaris, amb determinació i tria de les vistes adequades i aplicació de les pautes d'acotació corresponents.

3.2.1 Continguts i temporització. Dibuix Tècnic 1

Blocs de continguts	Temporització
ART I DIBUIX TÈCNIC GEOMETRIA MÈTRICA APLICADA	1a AVALUACIÓ SET - DES
GEOMETRIA DESCRIPTIVA: SISTEMA DIÈDRIC	2a AVALUACIÓ GEN - MARÇ
GEOMETRIA DESCRIPTIVA: SISTEMA AXONOMÈTRIC NORMALITZACIÓ I CROQUITZACIÓ	3a AVALUACIÓ ABR - JUNY

3.2.2. Criteris d'avaluació. Dibuix Tècnic 1

1. Resoldre problemes geomètrics, valorant el mètode i el raonament utilitzats en les construccions, així com l'acabat i la presentació.

Amb l'aplicació d'aquest criteri es pretén determinar el nivell assolit per l'alumnat en el domini dels traçats geomètrics fonamentals en el pla i la seva aplicació pràctica en la constucció de triangles, quadrilàters i polígons en general, construcció de figures semblants i altres transformacions geomètriques senzilles. Blocs 3, 4, 5 i 6.
2. Utilitzar i construir escales gràfiques per a la interpretació de plànols i l'elaboració de dibuixos.

Aquest criteri indicarà el grau de comprensió dels fonaments de les escales, no tan sols com a concepte abstracte- matemàtic sino per tal d'aplicar-les a diferents situacions que poden donar-se en la vida quotidiana, ja sigui per a interpretar les mides a un plànol tècnic, mapa o diagrama, o per a elaborar dibuixos a partir de models reals. Blocs 5,7,10 i 11.
3. Dissenyar i/o reproduir formes no excessivament complexes, que en la seva definició contenguin enllaços entre circumferència i recta i/o entre circumferències.

Mitjançant aquest criteri es vol valorar l'aplicació pràctica dels coneixements tècnics dels casos de tangències estudiats de manera aïllada. Es valorarà especialment el procediment seguit per a la resolució, així com la precisió en l'obtenció dels punts de tangència. Blocs 7 i 10.
4. Elaborar i participar activament en projectes de construcció geomètrica cooperatius, aplicant-hi estratègies pròpies adequades al llenguatge del dibuix tècnic.

L'aplicació d'aquest criteri permetrà avaluar si l'alumne és capaç de treballar en equip, mostrant actituds de tolerància i flexibilitat. Blocs 7, 10,11 i 12.
5. Utilitzar el sistema de plans acotats, tant per a resoldre problemes d'interseccions, com per a determinar perfils d'un terreny a partir de les seves corbes de nivell.

Amb aquest criteri s'avaluarà el nivell de coneixement del sistema de plans acotats per a utilitzar-los en la resolució de casos pràctics com els proposats. La utilització d'escales permetrà igualment conèixer el nivell d'integració dels coneixements que se van adquirint. Bloc 8.

6. Utilitzar el sistema dièdric per a representar figures planes, volums simples i formes polièdriques senzilles, i les relacions espaials entre punt, recta i pla. Determinar-ne la veritable forma i magnitud i obtenir els desenvolupaments i seccions.

L'aplicació d'aquest criteri permetrà conèixer el grau d'abstracció adquirit i, per tant, el domini o no del sistema dièdric per a representar en el pla elements situats en l'espai, relacions de pertinença, posicions de paral·lelisme i perpendicularitat o distàncies. Blocs 8 i 9.

7. Realitzar perspectives axonomètriques de cossos definits per les seves vistes principals i viceversa, executades a mà alçada i/o delineades.

Amb aquest criteri se pretén avaluar tant la visió espacial desenvolupada per l'alumne, com la seva capacitat de relacionar entre sí els sistemes dièdric i axonomètric, a més de valorar les habilitats i destreses adquirides en el maneig dels instruments de dibuix i en el traçat a mà alçada. Blocs 9,10,11 i 12.

8. Representar peces i elements industrials o de construcció senzills, valorant la correcta aplicació de les normes referides a vistes, acotació i simplificacions indicades en la representació.

Es proposa aquest criteri com a mitjà per avaluar en quina mesura l'alumne és capaç de representar gràficament un producte o un objecte amb la informació necessària per a la seva possible fabricació o realització, tot aplicant-hi les normes exigides en el dibuix tècnic. Blocs 11 i 12.

9. Culminar els treballs de dibuix tècnic utilitzant els diferents procediments i recursos gràfics, inclosos els informàtics, de manera que aquests siguin clars i nets, i que responguin a l'objectiu per al qual han estat triats, tot aplicant la terminologia i notació específiques del dibuix tècnic amb precisió i rigor.

Amb aquest criteri es vol valorar la capacitat per a donar diferents tractaments o aplicar diferents recursos gràfics o informàtics, en funció del tipus de dibuix que s'ha de realitzar i de les finalitats del mateix. Aquest criteri no haurà de ser un criteri aïllat, sino que haurà d'integrar-se en la resta dels criteris d'avaluació en la mesura que els afecti. Blocs 3,4,5,6,7,8,9,10, 11 i 12.

10. Valorar les possibilitats que ofereix el dibuix tècnic i entendre'l com un recurs bàsic per a la creació de formes noves, essencials per a la millora del nostre entorn, així com conèixer el pes determinant del dibuix tècnic en el desenvolupament científic i tecnològic de la humanitat al llarg de la història.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne d'integrar els coneixements de dibuix tècnic en la realització de projectes de caire científic-tecnològic i/o artístic, dins d'un plantejament multidisciplinar. Tots els blocs.

4. MÍNIMS EXIGIBLES.

Els que a continuació es detallen:

- 1- Traçats geomètrics fonamentals en el pla: llocs geomètrics, polígons, proporcionalitat i semblança.
- 2- Utilització i construcció d'escales gràfiques.
- 3- Transformacions geomètriques: simetria, gir i translació.
- 4- Tangències i enllaços. Corbes tècniques.
- 5- Sistema de plans acotats: lectura de plànols i determinació de perfils.

6- Sistema dièdric: punt, recta i pla; figures planes; interseccions; paral·lelisme i perpendicularitat; figures polièdriques senzilles i seccions; distàncies i concepte de veritable magnitud; vistes dièdriques d'un cos; sistema dièdric directe.

7- Sistema axonomètric ortogonal: eixos i triangle fonamental; sistema isomètric, escala isomètrica i coeficient de reducció; punt, recta i pla, pas del sistema dièdric al axonomètric i resolució de problemes; representació isomètrica de figures planes i de la circumferència, així com de cossos senzills a partir de les seves vistes dièdriques i viceversa.

8- Sistema axonomètric oblic: fonaments; perspectiva cavallera, escales gràfiques i coeficient de reducció; punt, recta i pla, pas del sistema dièdric a la perspectiva cavallera i resolució de problemes; perspectiva cavallera de figures planes i de la circumferència, així com de cossos senzills a partir de les seves vistes dièdriques i viceversa.

9- Normalització: formats, tipus de línies, retolació i escales normalitzades.

10- Croquització: el croquis acotat; tècniques manuals i infogràfiques.

III.2. BATXILLERAT 2: Blocs de continguts i unitats didàctiques Dibuix Tècnic 2.

BLOC 1.: SISTEMES DE REPRESENTACIÓ

- 1.- Fonaments de projecció.
- 2.- Diferents sistemes de representació.
- 3.- Vistes. Vistes, segons la norma UNE1032.
- 4.- Sistema dièdric.
- 5.- Mètodes: Abatiment, gir i canvi de pla.
- 6.- Paral·lelisme i perpendicularitat.
- 7.- Interseccions i distàncies.
- 8.- Veritables magnituds.
- 9.- Representació de superfícies polièdriques regulars.
- 10.- Intersecció amb rectes i plans.
- 11.- Seccions i desenvolupaments.

BLOC 2.: SISTEMES: AXONOMÈTRIC I CÒNIC, NORMALITZACIÓ.

- 12.- Sistema axonomètric ortogonal. Introducció.
- 13.- Escales axonomètriques.
- 14.- Veritables magnituds.
- 15.- Representació de figures polièdriques i de revolució.
- 16.- Interseccions amb rectes i plans.
- 17.- Seccions.
- 18.- Relació del sistema axonomètric amb el dièdric.
- 19.- Sistema axonomètric oblic. Introducció.
- 20.- Fonaments del sistema.
- 21.- Coeficient de reducció.
- 22.- Veritables magnituds.
- 23.- Representació de figures polièdriques i de revolució.
- 24.- Intersecció amb rectes i plans.
- 25.- Seccions.
- 26.- Sistema cònic de perspectiva lineal. Introducció.
- 27.- Fonaments i elements del sistema.

- 28.- Perspectiva central i obliqua.
- 29.- Representació de superfícies polièdriques i de revolució.
- 30.- Intersecció amb recta i pla.
- 31.- Traçat de perspectives exteriors.
- 32.- Normalització i acotació al dibuix industrial i arquitectònic.

BLOC 3: GEOMETRIA PLANA.

- 33.- Traçat en el pla, arc capaç, quadrilàter inscriptible.
- 34.- Proporcionalitat i semblança, teorema del catet i de la alçada, figures semblants.
- 35.- Potència: Eix i centre radical, secció aurea.
- 36.- Polígons: Rectes i punts notables en el triangle, anàlisi i construcció de polígons regulars.
- 37.- Transformacions geomètriques: Projectivitat i homografia, homologia i afinitat, inversió.
- 38.- Corbes tècniques: Cícliques, cicloide, epícloide i hipocicloide, evolvent de la circumferència.
- 39.- El lípse, hipèrbola, paràbola.

3.3.1. Continguts i temporització. Dibuix Tècnic 2

Blocs de continguts	Temporització
BLOC 1: SISTEMES DE REPRESENTACIÓ	1a AVALUACIÓ SET - DES
BLOC 2: SISTEMES: AXONOMÈTRIC I CÒNIC. NORMALITZACIÓ	2a AVALUACIÓ GEN - MARÇ
BLOC 3: GEOMETRIA PLANA	3a AVALUACIÓ ABR - MAIG

3.3.2. Criteris d'avaluació. Dibuix Tècnic 2

- I. Resoldre problemes geomètrics i valorar el mètode i el raonament de les construccions, així com el seu acabat i representació.
- II. Executar dibuixos tècnics a diferents escales, utilitzant l'escala gràfica establerta prèviament i les escales normalitzades.
- III. Aplicar el concepte de tangència a la resolució de problemes tècnics i al correcte acabat del dibuix en la resolució d'enllaços i punts de contacte.
- IV. Aplicar les corbes còniques a la resolució de problemes tècnics en els que intervinguin la seva definició, les tangències o les interseccions amb una recta. Traçar corbes tècniques a partir de la seva definició.
- V. Utilitzar el sistema dièdric per a la representació de formes polièdriques o de revolució. Saber la veritable forma i magnitud i obtenir el seus desenvolupament i seccions.
- VI. Realitzar la perspectiva de un objecte definit per les seves vistes o seccions i viceversa.
- VII. Definir gràficament un objecte per les seves vistes fonamentals o la seva perspectiva, executats a ma alçada.
- VIII. Obtenir la representació de peses i elements industrials o de construcció i valorar la correcta aplicació de les normes referides a vistes, talls i seccions, acotacions i simplificació, indicades en elles.
- IX. Acabar els treballs de dibuix tècnic, emprant els diferents recursos gràfics, de forma que aquests siguin clars, nets i responguin al objecte per al que han segut realitzats.

3.3.3. MÍNIMS EXIGIBLES.

A més de tots els continguts de Dibuix Tècnic I, els que a continuació es detallen:

(El primer número indica el contingut del BOE, els temes estan trets de les unitats didàctiques del llibre de text obligatori).

- 11- Sistemes de representació.- tema 14,15,16 i 17.
- 12- Sistema axonomètric ortogonal.- tema 19.
- 13- Sistema axonomètric oblicu.- tema 21 i 22.

- 14- Sistema cònic en perspectiva lineal.- tema 23,25 i 26.
- 15- Normalització.- tema 27,28 i 29.

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ I RECUPERACIÓ.

El seguiment de l'evolució dels alumnes es durà a terme mitjançant proves teòriques i pràctiques on l'alumne haurà de demostrar el coneixement i comprensió dels conceptes sol·licitats, aplicació dels continguts exposats pel professor. Es realitzaran després de cada tema o conjunt de temes, així com també al final d'un bloc de continguts, segons es cregui oportú, per tal de fer un esforç de recapitulació, repàs o consolidació.

Es corregiran paral·lelament els exercicis que els alumnes realitzin després de l'exposició teòrica. Els exercicis es plantejaran d'acord als objectius que es proposin, fixant els criteris que siguin oportuns en quant a tipus de paper, formats a utilitzar, realització a llapis o tinta, etc. Aquests exercicis, que podran realitzar-se a classe i a casa, s'avaluaran segons criteris de correcció, exactitud i pulcritud en la resolució gràfica.

Igualment es consideraran les intervencions dels alumnes al llarg del procés d'exposició i treball (participació, interès, realització puntual d'exercicis, etc.).

Seràn objectius prioritaris de l'avaluació dels alumnes i al llarg de tot el curs:

- 1.- A part de la comprensió puntual dels continguts exposats, la seva aplicació a situacions diverses; la visió globalitzadora de la matèria i no fragmentària; així com la capacitat d'establir relacions i connexions entre els diferents blocs de continguts.
- 2.- A part de la correcta aplicació dels convencionalismes del dibuix, l'esment en la correcta resolució gràfica dels exercicis, així com la netedat i pulcritud en la seva elaboració.
- 3.- L'obligatorietat de presentar tots els exercicis proposats.

La nota trimestral serà el resultat d'un examen general dels coneixements dels continguts i procediments tractats a classe. Es considera aprovats els exàmens amb nota de 5 o superior.

Considerant l'avaluació contínua, la nota global del curs coincidirà amb la de la darrera avaluació, sempre i quan estiguin aprovats independentment els blocs de Geometria plana, Geometria Descriptiva i Sistemes Perspectius.

El professor plantejarà proves específiques de recuperació, si així ho creu oportú. Tot i no superar la matèria amb les diferents proves trimestrals, o bé en el cas de suspendre la darrera avaluació, amb una nota inferior a 5, haurà de presentar-se a setembre.

L'avaluació extraordinària del mes de setembre serà global, de tots els continguts del currículum.

7. METODOLOGIA DIDÀCTICA.

L'exposició teòrica dels continguts s'acompanyarà de l'elaboració per part dels alumnes d'una sèrie d'exercicis d'aplicació pràctica i que permetin il·lustrar els conceptes exposats prèviament. En aquest procés anirà adquirint major importància l'ensenyament individualitzat a mesura que es requereixi, procurant augmentar progressivament el grau de dificultat de les activitats i induint l'alumne a superar i resoldre els problemes que vagin sorgint, ja sigui amb l'ajuda del professor, dels companys, llibres de consulta, etc.

En tot moment es farà incís en la participació activa dels alumnes al llarg de tot el procés, donat el caire de la matèria que requereix un treball constant, i no puntual. També es recalcarà la importància d'un aprenentatge globalitzador i continu de la matèria, i no fragmentat.

8. MATERIALS I RECURSOS COMPLEMENTARIS.

Es preveu comptar amb la disponibilitat de quatre ordinadors a l'aula per a la realització de pràctiques de dibuix assistit amb un programa CAD.

Es proposa com a llibre obligatori pels alumnes:

Per a primer de Batxillerat:

- Eugenio Bargaño Gómez: Dibuix Tècnic 1. Batxillerat. Editorial Mcgraw Hill, Madrid 2006. ISBN: 84-481-4895-9
- Quadern de Treball Dibuix Tècnic 1. Batxillerat. ISBN: 84-481-4897-5

Per a segon de Batxillerat:

- Eugenio Bargaño Gómez, Mercedes Sánchez Zarco i Elia Añón Blasco: Dibuix Tècnic 2n. Batxillerat. Editorial Mcgraw Hill, Madrid 2006. ISBN: 84-481-4890-8

Es recomanen com a llibres de consulta:

TORCUATO GARCÍA GÓMEZ : Prácticas de dibujo técnico I i II. Editorial Alarcón.

9. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Es preveu:

- 1.- Realitzar algunes activitats fora del centre: sortides per conèixer l'entorn urbà dels alumnes, que puguin relacionar-se amb la matèria de l'assignatura i/o que puguin resultar d'interès especial pels alumnes.
- 2.- Realitzar algunes visites a museus, centres d'exposicions i altres llocs d'interès en funció de les activitats ofertades.

IV. TALLER D'ARTESANIA (OPTATIVA A PRIMER CICLE D'ESO.)

1.- OBJECTIUS.

El desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir a que els alumnes tinguin les capacitats següents:

- 1.- Descobrir i respectar el patrimoni cultural, històric i artístic comú a tota la humanitat, fent-se responsable i conseqüent del deteriori i de la necessitat de recuperar-los i conservar-los.
- 2.- Estudiar i indagar sobre les artesanies, l'origen, l'evolució i adaptació del objecte artesà, documentant-se, de forma crítica i aplicant els procediments adequats, en diverses fonts orals, escrites i gràfiques.
- 3.- Realitzar un objecte artesà, al menys, implicant-se en el procés de creació, investigació i comunicació.
- 4.- Analitzar els objectes artesans estructuralment, atenent a la seva forma, qualitats físiques, a la seva estètica i la seva utilitat.
- 5.- Conèixer i emprar els materials i eines de feina pròpies de l'activitat artesana, respectant les normes de seguretat i conservació en el seu ús.
- 6.- Reconèixer i relacionar continguts d'aquesta activitat amb coneixements adquirits en altres matèries, aplicant-les als processos d'investigació i creació.
- 7.- Resoldre problemes, i en particular aquells que responen a necessitats reals, amb autonomia, capacitat d'iniciativa i confiança en les decisions.

2.- CONTINGUTS.

L'elecció de continguts ha estat determinat per el tipus d'aula i el tipus d'entorn sociocultural de l'alumnat d'aquest centre.

Per a treballar l'artesanía dins de la cultura urbana hem triat com a fonts d'inspiració les escoles tallers de la Bauhaus, així com a cursos bàsics d'escoles d'arts aplicades.

En general, es pensa el curs en tres blocs de continguts, a cada bloc es pretén que com a resultat es deriva un objecte final i un treball-memòria relatiu a: "projecte", "construcció", "eines de treball, materials i tècniques", "fonts d'informació utilitzades" i "comentaris crítics de l'obra".

Es desenvoluparà cada bloc de la següent manera: CONCEPTES, PROCEDIMENTS, ACTITUDS.

CONCEPTES:

- Projecte: fases del projecte, representacions gràfiques, esbossos, descripcions, càlculs, mides i processos implicats en la producció artesana.
- Eines de treball, materials i tècniques: Coneixement de les eines bàsiques, les seves funcions i possibilitats, tècniques específiques per les aplicacions concretes.
- Construcció: materialitzar un projecte, aplicació de tècniques i materials adequats en la construcció d'un objecte artesà.
- Fonts d'informació utilitzades: recerca d'informació útil per al projecte d'origen bibliogràfic, hemerotècnic i altres.
- Comentaris crítics de l'obra: expressió escrita de la intenció funcional i estètica, des de un punt de vista objectiu i subjectiu, exposició de les dificultats trobades.

PROCEDIMENTS:

- Projecte: investigació i manipulació dels materials elegits per al treball, disseny d'un objecte d'acord amb unes característiques proposades, modificacions en l'estètica d'objectes artesans clàssics, interpretacions amb altres materials.
- Eines de treball, materials i tècniques: manipulació d'eines, aplicació de les tècniques elementals i elecció de les més adequades en funció de les característiques de la feina, preparació i conservació dels materials en el seu estat òptim de rendiment.
- Construcció: disseny de l'objecte d'acord amb les funcions que es pretenen complir, realització, d'acord amb el disseny, utilitzant les eines, tècniques i materials més apropiats.
- Fonts d'informació utilitzades: Saber abstraure la informació pràctica per al projecte executat, rebutjant estereotips o còpies.
- Comentaris crítics de l'obra: Saber exposar públicament l'objecte, fent ús d'un guió de la memòria, saber defensar les pròpies idees que donen cos al projecte i al objecte.

ACTITUDS:

- Projecte: autonomia, iniciativa i confiança en la presa de decisions i en la resolució de problemes, valoració de la importància de treballar conceptes talls com volum, resistència, flexibilitat, tec..., interès en la planificació i organització de les pròpies produccions segons els processos implicats en la producció artesana, valoració de l'equilibri entre aspectes tècnics, funcionals, estètics i econòmics.
- Eines de treball, materials i tècniques: respecte a les normes de seguretat i conservació en la manipulació de materials i eines, valoració positiva de les produccions com la forma de "dir-se" i de crear, que permetien expressar-se a cada individu.
- Construcció: disposició favorable a planificar el desenvolupament del treball en quant a recursos necessaris, fases d'execució i anticipació de dificultats, iniciativa i confiança en la presa de decisions i interès per la creació d'objectes artesans.
- Fonts d'informació utilitzades: iniciativa i disposició favorable per a la recerca d'informació, cura dels llibres i un altre material bibliogràfic i respecte a les normes de biblioteques.
- Comentaris crítics de l'obra: valoració del treball individual i en equip, reconeixement i respecte per a les propostes des altres companys, interès i respecte per les valoracions diferents de les pròpies com un fet positiu.

Bloc 1: CREACIONS AMB PAPER

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Tipus de paper i cartons. - Tipus d'eines de treball. - Ornametacions: harmonies cromàtiques, estampació, textures, tec... - L'origami: de la tradició oriental al disseny industrial. - El disseny als objectes d'escriptori. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2 - 1, 2, 3, 4, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Plects i girs bàsics a la papiroflexia. - Combinacions de textures i colors al disseny d'objectes industrials. - Importància de la geometria, el volum i la capacitat en les caixes industrials. - Estampats, grafismes i talls. - Rosetes, cintes, papers de regal i invitacions - Emprar materials reciclats i trobats. - Fer dossiers de materials trobats i de rebuig. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 4, 7, 8 - 1, 4, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Donar importància a la presentació d'un regal, unificant criteris estètics. - Valorar positivament l'elegància dels materials naturals i ecològics. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7

	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar positivament el treball de recerca i reciclatge de materials. - Saber valorar les informacions adquirides en altres assignatures. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<p>- 1, 2, 4, 7</p> <p>- 1, 4, 7</p>
--	---	--------------------------------------

Bloc 2: DECORACIÓ CERÀMICA- POLICROMIA

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Tipus de ceràmica: decorativa i utilitària. - Materials: fang, pastes modelables. - Figures d'escaiola. - Policromia: preparació base, pintura i envernissat. 	<p>- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 2, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 7</p>
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Observació i anàlisi de diferents tipus d'objectes ceràmics o d'escaiola. - Visualització de vídeos que expliquin els processos decoratius de les peces ceràmiques. - Policromat de peces d'escaiola. 	<p>- 1, 7</p> <p>- 1, 7</p> <p>- 1, 7</p>
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia, iniciativa i confiança en la presa de decisions i la recerca d'informació, materials i eines de treball. - Valoració positiva per entendre i aprendre conceptes com harmonia decorativa, equilibri compositiu, ritme, etc. - Interès per planificar i organitzar els processos implicats en la producció artesana. - Respecte per les normes de seguretat. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<p>- 1, 2, 7</p> <p>- 1, 2, 4, 7</p> <p>- 1, 4, 7</p>

Bloc 3: FANG - MODELATGE

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Diferents tipus d'argiles. - Tipus d'eines per ajudar al modelat. - Mètodes constructius bàsics. - Motlles i reproduccions. 	<p>- 1, 5, 7</p> <p>- 1, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 4, 5, 7</p>
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Amassar i allisar l'argila i retallar-la amb forma adequada. - Fer xurros de fang i utilitzar-los en la construcció de peces d'ús quotidià. - Modelat lliure i artístic. - Reproducció d'un objecte tridimensional en escaiola amb un motlle de resina o silicona. 	<p>- 1, 2, 3, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 5, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 5, 7</p>
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia, iniciativa i confiança en la presa de decisions i la recerca d'informació, materials i eines de treball. - Valoració positiva per entendre i aprendre conceptes com flexibilitat, resistència, bellesa natural, etc. - Interès per planificar i organitzar els processos implicats en la producció artesana. - Respecte per les normes de seguretat. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<p>- 1, 2, 7</p> <p>- 1, 2, 3, 4, 7</p> <p>- 1, 4, 5, 7</p>

Bloc 4: TREBALL AMB FILS

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Estudi sistemàtic de materials tèxtils, fils, llanes, jute, etc. - Estudi de les possibilitats expressives i rítmiques: textures, colors i formes. - Estudi de tècniques i eines de treball tradicionals. - Valoració i processos en l'art modern.(exemples). 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2 - 1, 2, 3, 4, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Investigació i manipulació de fils i direccions de trenat: horitzontal, vertical i obliqua. - Experimentació i manipulació en fils monocromàtics, estudiant les textures i ritmes, agrupacions per contrast i analogia. - Modificacions dels fils per nuaments i trenats, manipulacions experimentals dels teixits. - Disseny d'un mural amb fils de diferents gruixàries, colors i ritmes. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 4, 7, 8 - 1, 4, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia, iniciativa i confiança en la presa de decisions i la recerca d'informació, materials i eines de treball. - Valoració positiva per entendre i aprendre conceptes com flexibilitat, resistència, bellesa natural, etc. - Interès per planificar i organitzar els processos implicats en la producció artesana. - Respecte per les normes de seguretat. - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7 - 1, 2, 4, 7 - 1, 4, 7

Bloc 5: TALLER DE BIJUTERIA

		CONT. TRANSV.
CONCEP.	<ul style="list-style-type: none"> - Estudi valoratiu i pressa de contacte amb la història de la bijuteria, exemple: El Modernisme. - Recopilació informativa de tècniques i materials. - Coneixement de les eines, les seves funcions i possibilitats, tècniques específiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 - 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 - 1, 2 - 1, 2, 3, 4, 7
PROCED.	<ul style="list-style-type: none"> - Manipulació, investigació i experimentació amb materials (filferros, plàstics, fustes, cristalls, materials orgànics). - Familiarització amb les eines de treball, materials de rebuig (components electrònics, tèxtils, rosques, botons, etc.) i tècniques d'articulament (fils, gomes d'aferrar, blegadissa, perforaments). - Dissenyar un objecte propi detallat gràficament i textualment, amb un estudi dels materials, acabats, innovacions estètiques, tècniques, despeses econòmiques i presentació de mercat. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 7 - 1, 7 - 1, 7 - 1, 2, 4, 5, 7, 8 - 1, 4, 7, 8 - 1, 4, 7, 8
ACTITUDS	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia, iniciativa i confiança en la presa de decisions i la recerca d'informació, materials i eines de treball. - Valoració positiva per entendre i aprendre conceptes com flexibilitat, resistència, bellesa natural, etc. - Interès per planificar i organitzar els processos implicats en la producció artesana. - Respecte per les normes de seguretat - Cura dels instruments. - Neteja i pulcritud. - Bons hàbits de treball. - Puntualitat al lliurament de treball. - Respecte a les normes de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - 1, 2, 7 - 1, 2, 4, 7 - 1, 4, 7

2.1 Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.

TALLER D'ARTESANIA	MATERIALS aconsellats	TEMPORITZACIÓ
I. CREACIONS AMB PAPER (BLOC 1) II. DECORACIÓ CERÀMICA- POLICROMIA (BLOC 2) AVALUACIÓ CONTINUA	<ul style="list-style-type: none"> - Làmines paper BASIC DIN A-4 sense marge. - Folis per a esbossos. - Regle graduat, escaire, cartabò, compàs. - Llapis de grafit H, 2HB, 4B. - Retolador punta fina negre. - Papers mil·limetrats i reticulats. - Tisores, goma d'aferrar. - Materials de rebuig: papers de regal. - Papers de colors. - Papers amb diferents textures. - Llapis de colors aquarel·lables. - Pinzells de pèl fi núm. 2/4, 6/8. - Retoladors de colors. - Guixos de colors. - Paper vegetal. - Cartolines de colors. - Altres. - Figures d'escaiola. - Imprimació selladora. - Pintura acrílica o vinílica. - Vernís. - Pinzells de pèl fi núm. 2/4, 6/8.	1a AVALUACIÓ SET - DES
III. FANG-MODELATGE (BLOC 3) IV. PAPER MACHÉ (BLOC 1) AVALUACIÓ CONTINUA	<ul style="list-style-type: none"> - Fang o argila de tipus bàsic. - Pasta de modelar de secat a l'aire. - Eines bàsiques per modelar: pals, mitja lluna, rodillo, filferro, etc. - Bosses de plàstic. - Draps. - Tornetes o tableros de fusta. - Paper de diaris. - Escaiola. - Cola d'empaperar. - Cola blanca. - Pintures i pinzells. - Vernís.	2a AVALUACIÓ GEN – MARÇ
V. MURALS AMB FILS (BLOC 4) AVALUACIÓ CONTINUA	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Cola. - Tisores. - Cartró. - Llana, fils, jute, etc. amb diferents textures i colors. - Agulles de diferents números. - Tableros de fusta. - Claus, martells i estenalles. - Teles de colors.	3a AVALUACIÓ ABR - JUN
VI. TALLER DE BIJUTERIA (BLOC 5) AVALUACIÓ CONTINUA	A més dels anteriors: <ul style="list-style-type: none"> - Objectes "trouvez". - Argila polimèrica. - Cuter. - Filferros. - Diferents materials: cartró, paper maché, fusta, etc. - Materials de rebuig. - Dissolvent. - Cristalls de diferents colors.	3a AVALUACIÓ ABR - JUN

	- Teles, plàstics, fils cuiro, materials orgànics, fil de cosir, etc.	
--	---	--

3.- METODOLOGÍA.

Les propostes de treball que es proposen al aula han d'incloure referències als materials necessaris, han de contemplar les condicions tècniques precises, i al mateix temps han de deixar espai a el més personal, la creativitat del alumne i la seva comunicació en el seu entorn. També s'ha de afavorir el treball cooperatiu dels alumne, ells han de compartir idees, materials, eines de treball, investigacions, tècniques.

En el desenvolupament d'aquesta activitat és fonamental que el professor faci un seguiment individual del treball de cada alumne, dels seus progressos, dificultats i ritmes diferents de treball a la classe. El professor ha de tenir present que no tots els alumnes arribaran als mateixos resultats.

4.- CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Es considera **aprovat l'alumne que aprova la tercera avaluació**, ja que es tracta d'una **avaluació continua**, **l'alumne que dugui suspesa la 1 i/o 2 avaluació farà una prova de mínims que consistirà en un projecte avalat amb un objecte treballat a classe, la nota mínima es de cinc.**

A cada avaluació es considerarà com a puntuable les proves objectives recollides per el professor i els treballs, la nota final de l'avaluació es el resultat de traure la mitja, sempre que l'alumne hagi complit els terminis de lliurament.

La nota és global en quant (conceptes, procediments i actituds), aquestes tres línies expressades als objectius generals i específics de l'àrea, al tractament dels temes transversals, als continguts i a la mateixa metodologia del departament, pretén subratllar el significat final i global de la nota basat en proves objectives.

Es faran recuperacions de les avaluacions suspeses en les primeres dates de l'avaluació següent, presentant treballs que hagi proposat el professor.

A la recuperació de setembre hi haurà una prova objectiva, consistent en tres treballs (tres objectes amb els seus projectes) que avalen els continguts de cadascun dels blocs, la mitjana de la nota dels tres haurà de ser igual o superior a cinc per a que la assignatura es consideri aprovada.

5.- AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ.

Veure el punt 5 del apartat "II.- PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL D'ESO", pagina 9 i següents.

V.- INDEX PORMENORITZAT

1. INTRODUCCIÓ.....	43	9. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.....	70
1. OBJECTIUS.....	4	Bloc 1\.....	
1.- OBJECTIUS.....	71	CREACIONS AMB PAPER.....	72
2. CONTINGUTS.....	8	LLENGUATGE VISUAL.....	18, 25, 33
2. OBJECTIUS.....	44	Bloc 2\.....	
2.- CONTINGUTS.....	71	ELEMENTS CONFIGURATIUS DELS LLENGUATGES VISUALS.....	19, 25
2.1..... Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.....	75	ELEMENTS GRÀFICO-PLÀSTICS COM A VEHICLE PER A L'ANÀLISI I CREACIÓ D'IMAGES.....	34
2.1. Objectius generals.....	44	TREBALL AMB FILS.....	73
2.1. Selecció i seqüència per cicles i cursos dels continguts d'etapa i incorporació dels continguts transversals.....	8	Bloc 3\.....	
2.2. Objectius específics.....	45	ANÀLISI I REPRESENTACIÓ DE FORMES. .26, 34	
2.2. Tractament dels continguts transversals a l'àrea d'Expressió Plàstica i Visual.....	9	PROCEDIMENTS I TÈCNiques UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS.....	20
3. CONTINGUTS.....	46	TALLER DE BIJUTERIA.....	74
3. METODOLOGIA DIDÀCTICA.....	11	Bloc 4\.....	
3.- METODOLOGIA.....	76	ESPAI I VOLUM.....	20
3.1. Criteris generals.....	11	LA COMPOSICIÓ.....	26, 35
3.1. Continguts generals.....	46	Bloc 5\.....	
3.2..... Criteris específics.....	12	ESPAI I VOLUM.....	27
3.2.1 Continguts i temporització. Dibuix Tècnic 1....	66	PERCEPCIÓ I REPRESENTACIÓ.....	37
3.2.2. Criteris d'avaluació. Dibuix Tècnic 1.....	66	REPRESENTACIÓ DE FORMES PLANES.....	22
3.3.1. Continguts i temporització. Dibuix Tècnic 2....	68	Bloc 6\.....	
3.3.2. Criteris d'avaluació. Dibuix Tècnic 2.....	68	PROCEDIMENTS I TÈCNiques UTILITZATS EN ELS LLENGUATGES VISUALS.....	27, 38
4. CRITERIS D'AVALUACIÓ.....	14	Bloc 7\.....	
4. MÍNIMS EXIGIBLES.....	67	APRECIACIÓ DEL PROCÉS DE CREACIÓ EN LES ARTS VISUALS.....	29
4.- CRITERIS D'AVALUACIÓ.....	76	PROCÉS DE CREACIÓ.....	38
4.1. Criteris d'avaluació d'etapa.....	14	I. ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT.....	4
5. AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ, PROMOCIÓ I RECUPERACIÓ.....	16	II. PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL D'ESO.....	4
5. MÍNIMS EXIGIBLES.....	69	II.1. PRIMER CICLE.....	18
5.- AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ.....	77	II.1.1.- 1r curs d'eso educació plàstica i visual.....	18
5.1. Procediments d'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes.....	16, 31, 41	II.1.2..... Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.....	22
5.2. Criteris de qualificació.....	16, 31, 41	II.1.3.- Criteris d'avaluació per a 1er curs.....	23
5.3. Criteris de promoció.....	17	II.1.4.- Objectius terminals del primer cicle.....	23
5.4. Criteris de recuperació al llarg del curs.....	17	II.1.5.- Criteris mínims exigibles per a 1er curs.....	24
5.5. Criteris de recuperació dels alumnes de 4t curs amb la matèria pendent de 3r.....	17	II.2. SEGON CICLE.....	25
6. CRITERIS D'AVALUACIÓ I RECUPERACIÓ.....	69	II.2.1.- 3r CURS D'ESO EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL.....	25
6. MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS.....	17	II.2.1.1. Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.....	30
7. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.....	17	II.2.1.2.- Criteris d'avaluació per a 3er curs.....	31
7. METODOLOGIA DIDÀCTICA.....	70	II.2.1.3.- Objectius terminals del segon cicle.....	32
8. MATERIALS I RECURSOS COMPLEMENTARIS.....	70	II.2.1.4.- Criteris mínims exigibles per a 3er curs.....	32
8. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.....	18		

II.2.2.- 4t CURS d'ESO EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL (OPTATIVA).....	33	III.1. BATXILLERAT 1\.....	
II.2.2.1.- Unitats didàctiques, materials necessaris i temporització.....	40	Blocs de continguts i unitats didàctiques Dibuix Tècnic 1.....	47
II.2.2.2.- Criteris d'avaluació per a 4tr curs.....	41	III.2. BATXILLERAT 2\.....	
II.2.2.3.- Objectius terminals del segon cicle.....	42	Blocs de continguts i unitats didàctiques Dibuix Tècnic 2.....	67
II.2.2.4.- Criteris mínims exigibles per a 4tr curs.....	42	ÍNDIX GENERAL.....	2
III. BATXILLERAT\.....		IV.....TALLER D'ARTESANIA (OPTATIVA A PRIMER CICLE D'ESO.).....	71
PROGRAMACIÓ DE LA MATÈRIA DE DIBUIX TÈCNIC.....	43	V.- ÍNDIX PORMENORITZAT.....	78

VI. SIGNATURES.

Mariano Soto Aracil

Tatiana D'Agosto Forteza

Mercedes Pérez Perelló, cap del departament

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ArxiducLluís Salvador

Palma, 30 de setembre de 2009.